ORTODOKSİA

Ahlakî ve dınî resale

Müdiri mes'ul
MELETİOS LUKAKİS

Mahal idare
FENER RUM PATRİKHANESİ

ΟΡΘΟΔΟΞΙΑ

Περιοδικὸν ἠθικοθρησκευτικὸν

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ ΚΑΙ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ

† Ο ΧΡΙΣΤΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΛΕΤΙΟΣ

Ἔτος ΙΔ' — ΚΠολις. — Φεβρουάριος 1939. — Τεῦχος 2.

Η ΣΥΝΗΘΕΙΑ ΚΑΙ ΤΟ ΠΑΘΟΣ

(ἐπὶ τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν Μ. Τεσσαρακοστήν)

«Ἡ ἕξις, δ. λ. δ. ἡ συνήθεια, ἔλεγον οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες, εἶναι δευτέρα φύσις». Ὁ φιλόσοφος Ἀριστοτέλης ἐγνωμάτευσεν ὅτι ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ κατορθώνεται μὲ τὴν ἄσκησιν, μὲ τὴν ἀνατροφὴν καὶ μὲ τὴν συνήθειαν, ἢ «τὸ ἔθος» ὅπως ἔλεγεν ὁ ἴδιος. «Ἡ ἠθικὴ ἀρετὴ ἐξ **ἔθους** περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοὔνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους».[1]) Ὁ μαθηματικὸς καὶ φιλόσοφος Pascal, βαθὺς ἐρευνητὴς τῆς ψυχῆς τοῦ ἀνθρώπου, ἀναλύει περισσότερον τὴν δύναμιν ἢ μᾶλλον τὸ κράτος τῆς συνηθείας καὶ τῆς ἕξεως. «Ἡ ἕξις,

---

[1]) Ἠθικὰ Νικομάχεια, Β. 1. 1103. α, 4

γράφει, εἶναι δευτέρα φύσις ἡ ὁποία καταστρέφει τὴν πρώτην. Διατὶ καὶ ἡ ἕξις νὰ μὴ εἶναι φυσική; Φοβοῦμαι πολὺ μήπως καὶ αὐτὴ ἡ φύσις δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ **πρώτη** ἕξις, καθὼς ἡ ἕξις εἶναι δευτέρα φύσις». Ἀπὸ τὰ λόγια τοῦ Pascal βγάζομεν τὸ συμπέρασμα ὅτι ἡ δύναμις τῆς συνηθείας δὲν εἶναι κατωτέρα ἀπὸ τὴν δύναμιν τῆς φύσεως, τῆς ἀνάγκης. Τὴν δύναμιν τῆς συνηθείας πολὺ βαθειὰ ᾐσθάνετο καὶ ὁ μέγας ρήτωρ καὶ ἀκριβὴς ψυχολόγος θεῖος Χρυσόστομος ὅταν ἐκήρυττεν εἰς τὸ **ἐκκλησίασμα τῆς ἐποχῆς του** καὶ ἐτόνιζε τὰ ἀκόλουθα λόγια· «μεγάλη γάρ, μεγάλη τῆς **συνηθείας ἡ τυραννίς,** καὶ τοσαύτη, ὡς εἰς **φύσεως ἀνάγκην** καθίστασθαι». [3]) Ὁ ἱερὸς Αὐγουστῖνος εἰς τὰς Ἐξομολήσεις του ὁμιλεῖ περὶ τῆς δυνάμεως τῆς συνηθείας κατὰ τρόπον τοιοῦτον ὥστε παρομοιάζει αὐτὴν πρὸς ἕνα ὁρμητικὸν χείμαρρον. «Ποιός θὰ ἀντιστῇ εἰς σὲ — χείμαρρε τῆς συνηθείας — φωνάζει! πότε θὰ ξηρανθῇς;» Καὶ εἰς ἄλλο μέρος τοῦ ἰδίου του συγγράμματος ὁμιλεῖ διὰ τὴν σκλαβιὰν τῆς συνηθείας. «Ξαναπίπτω, γράφει, εἰς τὰ πράγματα τοῦ κόσμου τούτου, παρασυρόμενος ἀπὸ τὸ ἐπίμονον αὐτὸ βάρος· μὲ τραβᾷ πρὸς αὐτὰ **ἡ συνήθεια**. Κλαίω διότι παρασύρομαι ἀλλ' ἐν τούτοις ἐκεῖ εὑρίσκομαι, τόσον τὸ **φορτίον τῆς συνηθείας εἶναι βαρύ**» [4]). Εἰς τὴν παροῦσάν μου μελέτην ἔχω ὑπ' ὄψιν τὴν συνήθειαν πρὸς τὸ κακόν, τὴν ἕξιν τοῦ νὰ κάμνῃ κανεὶς ἐπανειλημμένως κάτι τι ποὺ τὸν ὑποβιβάζει, τὸν καταρρίπτει ἠθικῶς, μειώνει τὴν ἀνθρωπίνην του ἀξίαν. Ἡ συνήθεια π.δ.χ. τοῦ νὰ κακολογῶμεν, ἀδιάφορον πῶς τὸ πρῶτον μᾶς ἐγεννήθη αὐτὴ ἡ τάσις, ἐὰν ἀφεθῇ εἰς τὴν ἰδίαν

---

[2]) «La coutume est une seconde nature, qui détruit la première. Pourquoi la coutume n'est-elle pas naturelle? J'ai bien peur que cette nature ne soit elle même qu'une première coutume, comme la coutume est une seconde nature». Pascal, Pensés, article quatrième, X.

[3]) ζ' ὁμιλία εἰς Β'. Κορινθίους. Εἰς τὴν ζ'. ὁμιλίαν του τῆς Α' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς ἐκφράζεται ὡς ἑξῆς διὰ τὴν δύναμιν τῆς συνηθείας· «διὰ δὲ τοῦτο καί τινες τῶν ἔξωθεν δευτέραν φύσιν τὴν συνήθειαν ἐκάλεσαν.»

[4]) «Ἐξομολογήσεις βιβλ. α'. κεφ, 16. Βιβλ. κ' κεφ. 40.

της ὁρμὴν χωρὶς καμμίαν ἀντίδρασιν καὶ ἀντίστασιν ἐκ μέρους μας, τρέφεται περισσότερον· τρέφεται καὶ ἐνισχύεται καὶ μὲ τὴν εὐχαρίστησιν τὴν ὁποίαν αἰσθάνεται ἰδίως ὁ φθονερὸς ἄνθρωπος ὅταν διαβάλλῃ τὸν πλησίον του. Μὲ τὸν καιρόν, ἐφ' ὅσον κανέν μέτρον δὲν λαμβάνει ὁ κακολόγος πρὸς καταπολέμησιν αὐτῆς τῆς κακῆς συνηθείας, ἡ συνήθεια μεταβάλλεται εἰς πάθος, καὶ μάλιστα σφοδρόν. Δὲν εὑρισκόμεθα πλέον ἐνώπιον συνηθείας ἁπλῆς καὶ ἀδυνάτου, ἀλλὰ ἐνώπιον ἰσχυροῦ καὶ ἀδαμάστου θηρίου. Ὁ καπνιστής, ὁ πότης, ὁ λαίμαργος, ὁ ἀκόλαστος, ὁ ψεύστης, ὁ κλέπτης, ὅταν φθάσουν εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ τῆς ἐξελίξεως τοῦ ἐλαττώματος καὶ τῆς κακῆς των συνηθείας, χάνουν τελείως τὴν θέλησίν των, κυριεύονται καθ' ὁλοκληρίαν ἀπὸ τὸ πάθος των. Δὲν ὁμιλοῦν πλέον περὶ δυνατῆς διορθώσεως τοῦ ἐλαττώματός των, ἀλλὰ περὶ ἐπιτακτικῆς ἀνάγκης τῆς φύσεως. Καὶ πότε ἠμπορεῖ νὰ σταματήσῃ ἕνα πάθος, ἕνα θηρίον, εἰς τὸ ὁποῖον ῥίπτεται τακτικά, ἀκατάπαυστα τροφή; Τὰ ὅρια τῆς ζωῆς τοῦ κατεχομένου ἀπὸ ἓν οἱονδήποτε πάθος συμπίπτουν κατὰ κανόνα μὲ τὰ ὅρια τῆς ἀπαλλαγῆς ἀπὸ τοῦ πάθους του. Τὸ τέρμα τῆς ζωῆς του εἶναι καὶ τὸ τέρμα τῆς καταστρεπτικῆς ἐνεργείας τοῦ ἀκορέστου πάθους του. « Πάθος ὅρον οὐκ οἶδε, ἀποφαίνεται ὁ ἱερὸς Χρυσόστομος, ἀλλὰ τότε ἵσταται ὅταν ἀποκτείνῃ τὸν ἔχοντα »[5]). Εἰς πολλὰς περιπτώσεις πρόκειται περὶ θανάτου ἠθικοῦ καὶ προώρου φυσικοῦ θανάτου. Ὁ πολυφάγος, ὁ ὀργίλος, ὁ πότης, ὁ φθονερὸς π.δ.χ. ὅλοι αὐτοὶ βλάπτουν τὸν ἑαυτόν των καὶ σωματικῶς καὶ ἠθικῶς. Αἰχμάλωτοι τοῦ πάθους των ἐπηρεάζουν διαρκῶς τὴν ὑγείαν τῆς ψυχῆς καὶ τοῦ σώματος. Εἶναι γνωστὴ ἡ ἀλληλεπίδρασις ψυχῆς καὶ σώματος. Δὲν θὰ ἐξετάσω τὴν ἄποψιν αὐτὴν μόνον ἀπὸ τῆς πλευρᾶς τὴν ὁποίαν ἔθιξεν ὁ σοφὸς Σολομὼν ὅταν εἶπε « καρδίας εὐφραινομένης πρόσωπον θάλλει »[6]). Ἡ καρδία

[5]) Α΄. ὁμιλία εἰς τὴν Β΄ πρὸς Θεσσαλονικεῖς ἐπιστολήν.

[6]) Ὁ σοφὸς Σειρὰχ ἐδίδαξεν ὅτι ὁ φθόνος καὶ ὁ θυμὸς καὶ αἱ πολλαὶ τοῦ βίου μέριμναι συντομεύουν τὸν βίον τοῦ ἀνθρώπου. « Ζῆλος και θυμὸς ἐλαττοῦσιν ἡμέρας, πρὸ καιροῦ δὲ γῆρας ἄγει μέριμνα ».

εὐφραίνεται, ὁ ἔσω ἄνθρωπος γεμίζει ἀπὸ χαρὰν καὶ εὐτυχίαν, ὅταν ὑπάρχῃ κυρίως ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ὠνόμασεν ὁ Ἀριστοτέλης «εὐπραγίαν» ὁ δὲ Χριστὸς «ἀγαθὰ ἔργα», «βασιλείαν τοῦ Θεοῦ καὶ δικαιοσύνην αὐτοῦ». Τὰ κακὰ ἔργα, αἱ κακαὶ συνήθειαι ποὺ δημιουργοῦν πάθη εἰς τὴν ψυχήν, καθὼς τὸ πάθος τῆς ὀργῆς π.δ.χ. ἀναστατώνουν τὴν ἐσωτερικὴν ὕπαρξιν, καὶ ἐξ ἀλληλεγγύης μεταξὺ σωματικῆς καὶ ἠθικῆς ζωῆς, κλονίζουν σὺν τῷ χρόνῳ καὶ τὴν σωματικὴν ὑγείαν. Ἄλλα πάθη, καθὼς ἡ πολυφαγία, ἡ πολυποσία, ἡ ἀκολασία, κατ' εὐθεῖαν ἐπιδροῦν ἐπὶ τῆς ὀργανικῆς λειτουργίας τοῦ σώματος, τὸ ἐξασθενοῦν καὶ τὸ ὁδηγοῦν εἰς πρόωρον καὶ ὀδυνηρὸν θάνατον. Τί θὰ ἀντιτάξωμεν πρὸς καταπολέμησιν τῶν παθῶν μας ἐπὶ τῇ εὐκαιρίᾳ τῆς νηστείας τῆς μεγάλης Τεσσαρακοστῆς; Τὴν λογικήν; Δυστυχῶς δὲν ἀρκεῖ. Κατὰ τὴν ὀρθὴν παρατήρησιν τοῦ ἠθικολόγου La Bruyère «τίποτε δὲν κοστίζει εἰς τὸ πάθος διὰ νὰ ὑπερισχύσῃ τῆς λογικῆς[7].» Τὴν λογικήν, τὴν σύνεσιν θὰ μεταχειρισθῶμεν ὡς ἐπικουρικὸν μέσον καὶ θὰ ἀποβλέψωμεν κυρίως εἰς τὴν ἐναντίαν συνήθειαν. Ἐὰν συνηθίσαμεν νὰ ὀργιζώμεθα θὰ ζητήσωμεν τὴν συνήθειαν τοῦ νὰ μὴ ὀργιζώμεθα. Εἰς τὸ σημεῖον αὐτὸ ἀκριβῶς ἀπαιτεῖται ἡ ἄσκησις τῆς θελήσεως. «Ἀρκεῖ θελῆσαι, ἐβροντοφώνει ὁ θεῖος Χρυσόστομος, καὶ τὸ πᾶν ἤνυσται». Καὶ ἐπειδὴ τὸ πάθος δὲν ἠμπορεῖ νὰ ἐκριζωθῇ ἀμέσως πρέπει νὰ ὑποβληθῶμεν εἰς ἀσκήσεις ὀλίγων ὡρῶν, ἢ μιᾶς ἡμέρας ἢ δύο ἡμερῶν. Ἐκεῖνος ποὺ δὲν νηστεύει ποτὲ π.δ.χ. ἂς θέσῃ ἕνα νόμον προσωρινὸν νὰ νηστεύσῃ δύο ἢ τρεῖς ἡμέρας κατὰ τὴν πρώτην ἢ τὴν δευτέραν ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν. Ἂν κατορθώσῃ τὸ πρῶτον αὐτὸ κατόρθωμα ἂς ὁρίσῃ ἄλλας τέσσαρας ἡμέρας εἰς μίαν ἄλλην ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν. Ὁ φλύαρος, ὁ παθολογικὸς λάλος, ἂς κάμῃ τὸ ἴδιον ὡς πρὸς τὸ πάθος του. Ὁ ὑβριστὴς καὶ συκοφάντης, ὁ ὀργίλος τὸν ἴδιον ἂς μεταχειρισθῇ νόμον, τὴν ἰδίαν ἄσκησιν. Βεβαίως θὰ δοκιμά-

[7] «Rien ne coûte moins à la passion que de se mettre audessus de la raison ; son grand triomphe est de l'emporter sur l'intèrêt ».

ση τὴν ἀλήθειαν τοῦ ῥητοῦ «πᾶσα ἀρχὴ δύσκολος»· ἀλλὰ συγχρόνως θὰ ἀντιληφθῇ καὶ τὴν δύναμιν τῆς θελήσεως, τὴν ἐνέργειαν τῆς θείας χάριτος καὶ θὰ αἰσθανθῇ εἰς τὸ τέλος τοῦ ἀγῶνος χαρὰν μεγαλυτέραν ἀπὸ ἐκείνην ποὺ αἰσθάνεται ὁ κατακτητὴς ποὺ κατακτᾷ πόλεις καὶ χώρας. «Ὁ κρατῶν ὀργῆς, κατὰ τὸν Σολομῶντα, κρείσσων καταλαμβανομένου πόλιν». Ἄλλως ἀφήνων τὰ πράγματα εἰς τὸν φυσικόν των ῥοῦν ἐξασθενεῖ τὴν θέλησίν του, χάνει τὸν ἀνθρωπισμόν του, στερεῖται ἀπὸ ὅλα τὰ ἀνέκφραστα θέλγητρα ποὺ ἔχει μέσα του ὁ ἀνώτερος, ὁ ἐλεύθερος πνευματικὸς καὶ ἠθικὸς βίος. Τὰ κακὰ ἔνστικτα, τὰ ἐλαττώματα, τὰ πάθη, αἱ κακαὶ συνήθειαι εἶναι οἱ μεγάλοι ἐχθροὶ τῆς χριστιανικῆς ἠθικῆς ζωῆς. Ἀπαιτεῖται διαρκὴς καὶ ἀκούραστος καταδίωξις αὐτῶν. Ἐν ἐναντίᾳ περιπτώσει τυφλῶς ὑπακούει ὁ ἄνθρωπος εἰς τὸν νόμον τῶν ἐνστίκτων καὶ τῶν παθῶν ὅπου αἰσθάνεται τὴν ἀνάγκην τῆς ὑπακοῆς ἐπιτακτικήν. Μόνος προπαρεσκεύασε τὴν δουλείαν, τὴν ἀνελευθερίαν, διὰ τῆς ἀσθενοῦς θελήσεως, διὰ τῆς ἀβουλίας, διὰ τῆς ὀκνηρίας. «Χαμογελᾷ ὁ τοιοῦτος, λέγει ὁ διάσημος τῶν Παρισίων ἰατρὸς Dr. Edouard Toulouse, ὅταν τοῦ δίδετε πληροφορίας καὶ συμβουλὰς διὰ τὸ πάθός του· αἱ συμβουλαί σας τοῦ φαίνονται πῶς παραγνωρίζουν τελείως τὴν ἀνθρωπίνην καρδίαν καὶ τὰς περιφρονεῖ· λέγει· δὲν ἠμπορεῖ κανεὶς νὰ βαδίσῃ ἐναντίον τῶν νόμων τῆς φύσεως. Καὶ λέγει ἀλήθειαν· ἀλλὰ τὸν νόμον αὐτὸν ὁ ὁποῖος τώρα τὸν ὑποδουλώνει δὲν τὸν εὗρε ἐκ τῶν προτέρων τελείως σχηματισμένον, τοὐναντίον αὐτὸς τὸν ἐδημιούργησε μὲ τὴν ὑποταγήν του εἰς τὸ ἔνστικτον, μὲ τὴν χαλαράν του θέλησιν καὶ ὁ νόμος αὐτὸς τὸν πιέζει τώρα δυνατά.»[8])

Καὶ ὡς ἄσκησιν τῆς θελήσεώς μας καὶ μιᾶς καλῆς συνηθείας ἂν πάρωμεν τὴν νηστείαν, ἀσχέτως πρὸς τὰς ἄλλας σωματικὰς καὶ ἠθικάς της ὠφελείας, ἀξίζει τὸν κόπον νὰ τὴν δοκιμάσωμεν κατὰ τὴν Μ. Τεσαρακοστήν. Θὰ χρησιμεύσῃ ὡς ἀπαρχὴ δημιουργίας ἰσχυρᾶς θελήσεως, ἀσκήσεως μιᾶς εὐεργετικῆς ἕξεως, σφυρηλατήσεως ἀδαμαντίνου χαρακτῆρος καὶ προοίμιον ἀναγεννήσεως καὶ ἀνακαινίσεως τοῦ ἔσω ἀνθρώπου μας.

† Ο ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

---

8) Èdouard Toulouse, « Comment former l'esprit » p.165.

Η ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΤΟ ΘΑΥΜΑ

Β΄

Οὐχ' ἧττον ἀμφισβητήσιμος εἶναι κατὰ τὸν ἀείμνηστον De Launay καὶ ἡ ἄλλη θεωρία περὶ θαύματος, ἔστω καὶ ἂν ὑποστηρίζεται μὲ περισσοτέραν ἐπιμονὴν ὑπὸ τῶν ὀπαδῶν αὐτῆς. Οὗτοι λέγουν: « ποτὲ δὲν διεπιστώθη τὸ θαῦμα ὑπὸ συνθήκας αὐστηρᾶς ἐρεύνης, παρουσίᾳ ἀνθρώπων φωτισμένων, εἰθισμένων δὲ νὰ συζητοῦν μὲ βαθυκρισίαν τὰς ἐντυπώσεις των· ἑπομένως ποτὲ δὲν συνέβη θαῦμα »!

Ἐξετάζων ὁ De Launay τὸν ἀνωτέρω διϊσχυρισμὸν ἐν ἀναφορᾷ πρὸς τὰ θαύματα τοῦ Ἰ. Χριστοῦ, σημειοῖ τὰ ἑξῆς ἐπίκαιρα: « Τίνος ἐπιστημονικῆς ἑταιρείας τὰ μέλη θέλετε νὰ παρευρίσκοντο κατὰ τὴν ἐκτέλεσιν τῶν θαυμάτων τοῦ Ἰ. Χριστοῦ; Ποῦ ἦσαν τότε οἱ ἄνθρωποι, τῶν ὁποίων τὴν μαρτυρίαν ἀναντιρρήτως θὰ ἀπεδέχεσθε; Καὶ ἐπειδή, κατὰ τὴν γνώμην σας, δὲν παρίστατο τότε πρόσωπον ἱκανὸν νὰ ἐξελέγξῃ τὰ γεγονότα, νομίζετε ὅτι λογικεύεσθε, συμπεραίνοντες ὅτι τὰ ἔκτακτα ἐκεῖνα γεγονότα ἦτο ἀδύνατον νὰ συμβοῦν; Ἀλλὰ τὸ θαῦμα κατ' αὐτὸν τὸν ὁρισμόν του εἶναι φαινόμενον ἐξαιρετικὸν εἰς τὸ εἶδός του. Ἡ Σορβώνη — λέγετε — δὲν βλέπει σήμερον θαύματα! Ἀλλὰ μήπως αὐτὸ εἶναι ἀπόδειξις πειστική, ὅτι καὶ κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Ἰ. Χριστοῦ εἰς τὴν Ἰουδαίαν δὲν συνέβησαν θαύματα; Καὶ ἡ Χριστιανικὴ θρησκεία ἄλλως τε μᾶς συνιστᾷ νὰ θεωρῶμεν τὰ θαύματα τοῦ Ἱδρυτοῦ αὐτῆς ὡς ἐξαιρετικὰ γεγονότα ἐν τῇ παγκοσμίῳ Ἱστορίᾳ.

Παράδοξος ἀληθῶς ὅσον καὶ αὐθαίρετος εἶναι ἡ ὑπόθεσις ὅτι ὁ Ἰ. Χριστὸς δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ ἔκαμε θαύματα, ὅτι ὁ Χριστιανισμὸς εἶναι ἀπίθανον ὅτι διεδόθη ἀνὰ τὸν ἀρχαῖον κόσμον ἐντὸς πεντήκοντα ἐτῶν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον νὰ ἐμαρτύρησαν χιλιάδες Χριστιανῶν κ. τ. τ. Ἂν ἀκολουθήσῃ τις τὸν αὐθαίρετον τοῦτον τρόπον τοῦ συλλογισμοῦ τῶν ἀρνητῶν τοῦ ὑπερφυσικοῦ, θὰ καταλήξῃ εἰς καταπληκτικὰ συμπεράσματα. Ἰδοὺ μερικὰ ὑποδείγματα ὁμοτρόπων συλλογισμῶν: « Εἶναι ἀπίθανον ὅτι ἕνας ἄσημος Κορσικανὸς ἀξιωματικὸς ἔγινεν αὐτοκράτωρ τῆς Γαλλίας καὶ ἐντὸς δέκα ἐτῶν κατέκτησε τὸ μεγαλήτερον μέρος τῆς Εὐρώπης. Ἄρα ὁ Ναπολέων δὲν ὑπῆρξε »! Καὶ ἕνα ἄλλο παρόμοιον ὑπόδειγμα: « Εἶναι ἀπίθανον ὅτι μία νεαρὰ παρθένος ἐδίωξε τοὺς Ἄγγλους ἀπὸ τὴν Γαλλίαν. Ἄρα ἡ ἱστορία τῆς Αὐρηλιανῆς παρθένου (Ζὰν Δάρκ) εἶναι καθαρὰ ἐπινόησις »!

Τὸ ἐπιχείρημα ἐκ τοῦ ἀπιθάνου εἶναι πολὺ ὀλισθηρόν. Ἂν ἀπὸ τὸν περίβολον τῆς ἐπιστήμης ἀπεκλείετο πᾶν ὅ,τι ἐκ πρώτης ὄψεως φαίνεται ὡς ἀπίθανον, οὐδεμία ἀνακάλυψις καὶ πρόοδος θὰ ἐγίνετο.

Ὁ Αὔγουστος Κόντ, ὁ ἱδρυτὴς τοῦ θετικισμοῦ, ἐθεώρει γελοιωδέστατον τὸν διϊσχυρισμὸν ὅτι εἶναι δυνατὸν νὰ γίνῃ γνωστὴ ἡ χημικὴ σύνθεσις τῶν ἄστρων, ἀναμφιβόλως δὲ ὡς ἀνοητότατον θὰ ἐχαρακτήριζε καὶ τὸν διϊσχυρισμόν, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ ἄνευ σύρματος ἐπικοινωνία μὲ τοὺς ἀντίποδας.

Καὶ ὅμως σήμερον μετὰ παρέλευσιν 80 μόλις ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ Α. Κόντ (+ 1857) χρησιμοποιοῦμεν τὴν ἀνάλυσιν τοῦ φωτεινοῦ φάσματος καὶ τὸν ἀσύρματον!

Βεβαίως δὲν πρέπει νὰ δέχεταί τις ἀσυζητητεὶ πᾶσαν πληροφορίαν καὶ διαβεβαίωσιν. Ὁ ἀληθὴς ὅμως σοφός, ὁσάκις ἀξιόπιστοι μάρτυρες διαβεβαιοῦν, ὅτι εἰς μακρυνὸν παρελθὸν εἶδον φαινόμενον ἐξαιρετικόν, μολονότι αὐτὸς δὲν ἔχει τὰ μέσα νὰ τὸ ἐξελέγξῃ, ὅμως δὲν θὰ τὸ διαμφισβητήσῃ, ἀλλὰ θὰ προτιμήσῃ μίαν στάσιν μᾶλλον ἐπιφυλακτικήν. «Δὲν γνωρίζω, θὰ εἴπῃ, τίποτε τὸ σχετικόν. Ἄλλως τε δὲν γνωρίζω ἐν γένει καὶ πολλὰ πράγματα. Αὐτὸ μάλιστα ποὺ μ' ἐρωτᾶτε δὲν εἶναι τῆς δικαιοδοσίας μου. Ἂν θέλετε λοιπὸν νὰ βεβαιωθῆτε, ἀποταθῆτε ἀλλαχοῦ». Αὐτὴν τὴν λογικὴν ἀπάντησιν ἀκούομεν συχνὰ εἰς τὰ φυσικὰ ἢ χημικὰ ἐργαστήρια, ὁσάκις ζητοῦνται ἐκεῖθεν πληροφορίαι ἄσχετοι μὲ τὰ καθαρῶς φυσικὰ ἢ χημικὰ ζητήματα.

* * *

Ἀλλ' ὁ ἐρευνῶν τὰ ζητήματα τῆς πίστεως δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μὴ θέσῃ εἰς τὴν πλάστιγγα τοῦ ζυγοῦ τὴν μεγίστην ἠθικὴν ὠφέλειαν τοῦ χριστιανισμοῦ καὶ τὸ ἀνέκφραστον μεγαλεῖόν του. Ἄλλωστε ἡ διανόησίς μας καθόλου εὑρίσκεται ὑπὸ τὴν ἰσχυρὰν ἐπίδρασιν τοῦ συναισθήματος καὶ ἀσυναισθήτως παρασύρεται ὑπ' αὐτῶν. Τὴν ἀλήθειαν ταύτην ὑπεστήριζε μὲ τὸ ἐπιβλητικὸν κῦρος τῆς ἐξόχου διανοίας του ὁ πολὺς Πασκάλ καὶ συνώψισεν αὐτὴν εἰς τὴν γνωστὴν ἐπιγραμματικὴν φράσιν του· «le cœur a ses raisons que la raison ne connait pas» ἤτοι: ἡ καρδία ἔχει τοὺς λόγους της, τοὺς ὁποίους ὁ νοῦς ἀγνοεῖ. Σύμφωνος εἶναι καὶ ὁ Γερμανὸς φιλόσοφος Φίχτε, βεβαιῶν ὅτι ἡ ἱστορία τῶν φιλοσοφικῶν συστημάτων εἶναι ἡ ἱστορία τῆς καρδίας ἐκείνων, οἱ ὁποῖοι διετύπωσαν αὐτά. Τὸ λογικόν μας λοιπὸν δὲν ἔχει ἀποκλειστικὴν δρᾶσιν εἰς τὴν διανόησιν, ἀφοῦ μάλιστα πολλάκις συμβαίνει τὸ ἑξῆς παράδοξον: ὅτι μετὰ μακρὰς πλὴν ἀκάρπους προσπαθείας εἶναι δυνατὸν νὰ

καταλήξῃ εἰς . . . . τὴν ἄρνησιν τοῦ ἑαυτοῦ του! Πρὸς τί λοιπὸν νὰ φυλακιζώμεθα οἰκειοθελῶς μέσα εἰς τὰ στενὰ ὅρια τῆς πεζότητος καὶ ἀπὸ ἐπιστημονικὸν δῆθεν θετικισμὸν καθοδηγούμενοι νὰ κωφεύωμεν εἰς τὰς μυστικὰς ὑποβολὰς ἑνὸς μυστηριώδους κόσμου, ὁ ὁποῖος μᾶς περιβάλλει, ὑποβολὰς αἱ ὁποῖαι δὲν ὑπόκεινται μὲν εἰς τὸν ζυγὸν τῆς λογικῆς, ἀλλ' ἔχουν ἀπήχησιν εἰς εὐρυτάτην ἀκτῖνα καὶ μεγίστην ἔντασιν καθὼς τὰ βραχέα κύματα τῆς ραδιοφωνίας; Ἂς μὴ λησμονῶμεν ὅτι ἐκτὸς τῆς γλώσσης τῆς Λογικῆς ἔχουν καὶ ἡ Ποίησις καὶ ἡ Μουσικὴ τὴν ἰδικήν των γλῶσσαν, ἡ ὁποία ἔχει βαθυτέραν ἔκφρασιν δι' ὅσους τὴν προσέχουν καὶ τὴν ἐννοοῦν.

Ἂς μὴ λησμονῶμεν προσέτι καὶ τοῦτο, ὅτι μοναδικὸς τοῦ ἀνθρώπου σκοπὸς δὲν εἶναι νὰ ἀποκτήσῃ τὴν εὐχέρειαν νὰ ἀπαντᾷ εἰς τὰ ἐρωτήματα καὶ τὰ προβλήματα ἑνὸς σχολικοῦ διπλώματος. Ὁ ἄνθρωπος ἐπιθυμεῖ νὰ μάθῃ καὶ ἄλλας ἀληθείας ἐκτὸς ἐκείνων, αἱ ὁποῖαι γεμίζουν τὰ προγράμματα τῶν σχολικῶν τάξεων.

Εἶναι αἱ ἀλήθειαι τῆς πίστεως αἱ ὁποῖαι κυρίως ρυθμίζουν τὴν ζωήν μας. Καὶ δὲν ἔχει μὲν ὁ ἄνθρωπος πάντοτε πλήρη ἐλευθερίαν εἰς ἐκλογὴν τῆς μορφῆς τῆς πίστεώς του, θὰ εἶναι ὅμως πολὺ ἀσύνετος, ἂν προβάλῃ ἀντίστασιν, ὅταν αἰσθανθῇ ὅτι ὁ Θεός τὸν προσκαλεῖ. Ὀφείλει νὰ δεχθῇ τὴν θείαν πρόσκλησιν μὲ πίστιν, ἡ τελειοτέρα δὲ ἐκδήλωσις τῆς πίστεως εἶναι ἐκείνη ἡ ὁποία φαίνεται περισσότερον ἀσύμφωνος μὲ τὴν λογικήν. Δὲν εἶναι ἡ πίστις τοῦ Ἀποστόλου Θωμᾶ, ὁ ὁποῖος ἐψηλάφισε τὴν πλευρὰν καὶ τὰς πληγὰς τοῦ Ἀναστάντος Χριστοῦ, ἀλλ' εἶναι ἡ πίστις τοῦ καλοῦ ληστοῦ, ὅστις ἐπεκαλεῖτο τὴν ἀντίληψιν ἑνὸς Θεοῦ ἀγωνιῶντος, ἑνὸς Θεοῦ, ὁ Ὁποῖος ἦτο καθηλωμένος ὡσὰν ληστὴς ἐπὶ τοῦ σταυροῦ καὶ ἕτοιμος νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὸν θάνατον ἐνωρίτερον ἀπὸ τὸν ληστήν! ».

Μὲ τοιοῦτον μυσταγωγικὸν τόνον βαθύτατα θρησκεύοντος Χριστιανοῦ ἐπισφραγίζει τὰς ἀξιολόγους περὶ θαύματος σκέψεις του ὁ ἀοίδιμος De Launay, ὑπερμαχῶν τῆς ὀρθῆς ἀρχῆς, ὅτι ***τὸ θαῦμα λογικῶς μὲν δὲν ἀποκλείεται, ψυχολογικῶς δὲ ἐπιβάλλεται.***

(Τὸ τέλος εἰς τὸ προσεχές)

ΙΩΑΝΝΗΣ Γ. ΠΑΝΑΓΙΩΤΙΔΗΣ

Καθηγητὴς τῆς Ἱ. Θεολογικῆς Σχολῆς

Η ΜΟΝΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΟΚΟΥ ΣΑΛΗΜ ΚΑΙ ΤΟ ΕΝ ΤΩι ΠΑΡΙΣΙΝΩι ΚΩΔΙΚΙ 263 Φ. 157 COISLIN ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Ὁ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῶν Ἀθηνῶν Καθηγητὴς Σ. Κουγέας ἀφορμὰς λαμβάνων ἐκ τῆς Δημοσιεύσεως σπουδαιοτάτου βιβλιογραφικοῦ σημειώματος, κειμένου ἐν τῷ ἀνωτέρω Παρισινῷ κώδικι, ὑπὸ τοῦ Omont (Facsimiles de Manuscrits gr. datés σ. 6) καὶ τοῦ Λάμπρου (Νέος ἑλλην. τ. Ζ'. (1910),130), ἐπιφέρει εὐστόχους παρατηρήσεις καὶ διορθώσεις εἰς τὰ τοῦ Λάμπρου λεχθέντα. ἀπαλάσσει τὸ κείμενον τοῦ σημειώματος τῶν ὀρθογραφικῶν αὐτοῦ σφαλμάτων καὶ ἀποκαθιστᾷ αὐτὸ γραμματικῶς καὶ ἱστορικῶς εἰς τὴν ὑγιᾶ αὐτοῦ μορφὴν (Ἑλληνικὰ τ. Γ'. 458 - 462).

Τὸ σημείωμα τοῦτο ἔχει ἐπὶ λέξει οὕτως:

« Ἐτελιόθη ἡ πανέρετος κλήμαξ προστάξει εὐσταθήου πρωτοσπαθαρίου καὶ ὑπάτου βοῆλα διὰ χειρὸς ἐμοῦ Θεοδούλου μοναχοῦ καὶ πρ[εσβυτέρου] μονῆς τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου σαλημ ἀμφότεροι καππαδοκαι, ἐπὶ τῆς βασιλείας Ἰσσακίου τοῦ Κομνινου καὶ πατριάρχου τῆς βασιλίδος κωνσταντίνου προεδρου καὶ πρωτοβεστηαρίου καὶ θεοδοσιου ἀντιοχ[είας], ἔτους ,ςφξζ (= 1059) ἰνδ. ιβ. μηνὶ ἀπριλίου δ', ὥρα ζ' τῶ ἁγίω καὶ μεγάλω σαββάτῳ κατεπάνω ἐδέσης ἰωάννου τοῦ δουκήτζη δουκῶντ[ων] ἀδριανοῦ ἀντιοχείας. ἀαρων προέδρου καὶ αὐταδελφου τῆς αὐγούστης μεσοποταμίας, βασιλειοῦ μαγίστρου τοῦ παραδούναβι, ἰωάννου μοναστιριοτου ηβιρίας, παγκρατιου βα ασπρακανίας καὶ Ἰωάννου κοροπαλάτου καὶ δο[μεστίκου] τῶν σχολῶν αὐταδέλφου τοῦ βασιλέως Κομνηνοῦ ».

Δὲν προτίθεμαι νὰ κάμω κριτικὴν εἰς τὴν κριτικὴν τοῦ Καθηγητοῦ Κουγέα, ἡ ὁποία φρονῶ ὅτι εἶναι καθ' ὁλοκληρίαν ὀρθὴ ὅσον ἀφορᾷ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς κατεχομένας ὑπ' αὐτῶν ἐπαρχίας περὶ τῶν ὁποίων ποιεῖται λόγον τὸ ἀνωτέρω σημείωμα. Θὰ ὁμιλήσω μόνον περὶ τοῦ τόπου τῆς γραφῆς τοῦ σημειώματος, ἤτοι περὶ τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου Σαλήμ, περὶ τῆς ὁποίας ὁ Κουγέας εἰκάζει ταῦτα: « κάπου εἰς τὴν Ἀσίαν, ἴσως εἰς τὴν Σαμάρειαν περὶ τὴν Παλαιστίνην, ὅπου θὰ εὑρίσκετο πιθανῶς ἡ μονὴ Σαλήμ, ἐγράφη ὑπὸ τοῦ Θεοδούλου τὸ ἐν λόγῳ σημείωμα. »

Ἀλλ' ἡ μονὴ Σαλήμ, ἡ ὑποτιθεμένη ἐν Ἀσίᾳ ἢ παρὰ τὴν Σαμάρειαν τῆς Παλαιστίνης, ἔκειτο ἐν αὐτῇ τῇ Κωνσταντινουπόλει, ἔνδον τῆς χρυ-

σῆς πύλης, ἦτο μονὴ γνωστοτάτη καὶ ἐπίσημος, ἡ ὁποία ἀπὸ ἀρχαιοτάτων χρόνων καὶ ἀπὸ τῆς ἀνακαινίσεως αὐτῆς ὑπὸ Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος ἐκαλεῖτο Ἱερουσαλὴμ καὶ ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦτο ἡ μονὴ αὕτη τῆς Θεοτόκου εἶναι γνωστὴ εἰς τοὺς χρονογράφους καὶ τὰ Τυπικὰ τῆς Ἐκκλησίας.

Ὁ βιβλιογράφος Θεόδουλος, ὁ καὶ μοναχὸς τῆς μονῆς ταύτης, ὠνόμασε ταύτην Σαλὴμ ἢ διότι καὶ τοιοῦτον ἔφερεν ὄνομα ἐν τῇ ἀρχαιότητι ἡ μονή, καὶ ἴσως καὶ ἐπὶ τῶν ἡμερῶν του ἀκόμη ἐλέγετο καὶ Σαλὴμ καὶ Ἱερουσαλήμ, ἢ ἐξ ἰδίας ἰδιοτροπίας τὴν Ἱερουσαλὴμ ἐκάλεσε Σαλὴμ ἀναμνησθεὶς τὴν ἀρχαίαν τῆς ἱερᾶς πόλεως ὀνομασίαν, ἀφοῦ τὸ τοιοῦτον ὄνομα τῆς μονῆς οὐδαμόθεν εἶναι γνωστόν.

Ὅτι τὸ σειμείωμα ἐγράφη ἐν Κωνσταντινουπόλει ἀπόδειξις ὅτι ὁ Θεόδουλος ἔχει ἀκριβῆ γνῶσιν τῶν τότε ἐν τῷ Βυζαντινῷ κράτει ζώντων καὶ δρώντων προσώπων καὶ τῶν ἐν ταῖς ἐπαρχίαις διωρισμένων ἀνωτέρων λειτουργῶν τοῦ κράτους· γνωρίζει προσωπικῶς τοὺς δύο Καππαδόκας, Εὐστάθιον τὸν πρωτοσπαθάριον καὶ τὸν Ὕπατον Βοήλαν, ἐν Βυζαντίῳ βεβαίως διαμένοντας καὶ προστάξαντας νὰ γράψῃ τὴν βίβλον, γνωρίζει τὸν τότε βασιλεύοντα Ἰσαάκιον τὸν Κομνηνὸν (1057 - 1059 κατὰ Δεκεμ. παραιτηθέντα + 1061), τὸν πατριάρχην Κωνσταντῖνον τὸν Λειχούδην, (κατὰ Φεβρ. τοῦ 1059 — 1063) καὶ γνωρίζει ἀκόμη ὅτι οὗτος πρὶν γίνῃ πατριάρχης ἦτο πρόεδρος καὶ πρωτοβεστιάριος, γνωρίζει ὅτι Ἰωάννης ὁ Κουροπαλάτης ἦτο δομέστικος τῶν σχολῶν καὶ αὐτάδελφος τοῦ βασιλέως Ἰσαακίου, γνωρίζει ἐπίσης τοὺς ἐν τῇ Δύσει καὶ Ἀνατολῇ διορισθέντας δούκας, καὶ γνωρίζει ὅτι ἐν Ἀντιοχείᾳ πατριάρχης ἦτο ὁ Θεοδόσιος· ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἀγνοεῖ εἶναι τὸ ὄνομα τοῦ πατριάρχου Ἱεροσολύμων· διότι ἂν τὸ σημείωμα ἐγράφετο ἐν Παλαιστίνῃ, ὡς φρονεῖ ὁ Κουγέας, ὁ τόσον ἀγράμματος Θεόδουλος μόνον τὴν πατριαρχείαν τῶν Ἱεροσολύμων θὰ ἐσημείου οὐδὲ θὰ ἐγνώριζεν εἰς τὰ βάθη τῆς Ἀσίας ὅτι ὁ Λειχούδης ἦτο πρόεδρος καὶ πρωτοβεστιάριος, καὶ ὅτι πρὸ δύο περίπου μηνῶν ἐξελέγη πατριάρχης, ὅτι ὁ Ἀαρὼν ἦτο αὐτάδελφος τῆς Αὐγούστης, καὶ ὁ Ἰωάννης δομέστικος τῶν σχολῶν ἀδελφὸς τοῦ βασιλέως, καὶ ὁ πρωτοσπαθάριος Εὐστάθιος καὶ ὁ Ὕπατος Βοήλας κατήγοντο ἐκ Καππαδοκίας. Μόνον πρόσωπον ἐν Βυζαντίῳ οἰκοῦν ἠδύνατο μετὰ τόσης ἀκριβείας καὶ λεπτομερείας νὰ γνωρίζῃ τὰς συγγενικὰς σχέσεις καὶ τὰ ἀξιώματα τῶν ἐν λόγῳ μεγιστάνων καὶ τὰς πατρίδας ἐξ' ὧν κατήγοντο. Οὐδεμία ὅθεν ἀπομένει ἀμφιβολία ὅτι ἡ μονὴ τῆς Σαλὴμ ἔκειτο ἐν Κ/πόλει καὶ ἐν αὐτῇ ἐγράφη ὁ τὸ πολύτιμον σημείωμα περισώσας Παρισινὸς κῶδιξ (ἡ τοῦ Ἰωάννου τοῦ Σιναΐτου Κλίμαξ).

Ἀλλὰ ποία τις ἡ μονὴ αὕτη καὶ ποῦ τῆς Βασιλευούσης ἔκειτο;

Ὁ Συναξαριστὴς τοῦ Sirmond (ἐκδ. H. Delehaye) ἐπὶ τῇ μνήμῃ τοῦ ἁγίου μάρτυρος Διομήδους τὴν γενομένην σύναξιν κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην (Αὐγ. 16) σημειοῖ οὕτω: «τελεῖται δὲ ἡ σύναξις ἐν τῷ μαρτυρείῳ αὐτοῦ τῷ ὄντι ἔνδον τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς παναγίας ἀχράντου δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου, πλησίον τῆς χρυσῆς πόρτης». Καὶ πάλιν ὁ αὐτὸς συναξαριστὴς κατὰ τὴν μνήμην τοῦ μάρτυρος Διομήδους καὶ Μαξίμου τοῦ Ὁμολογητοῦ (19 Αὐγ.) ἐπαναλαμβάνει· «τελεῖται δὲ ἡ αὐτῶν σύναξις ἔνδον τοῦ σεβασμίου οἴκου τῆς ἁγίας Θεοτόκου τοῦ ἐπιλεγομένου, ἢ (κατὰ τὸν Παρισινὸν κώδ. 1587) τῆς ἐπιλεγομένης Ἱερουσαλήμ» (Συναξ. Delehaye σ. 910, 19).

Κατὰ ταῦτα τὸ μαρτυρεῖον τοῦ ἁγίου Διομήδους, ἐν ᾧ ἐτελεῖτο ἡ σύναξις αὐτοῦ, εὑρίσκετο ἐντὸς τῆς μονῆς τῆς Θεοτόκου τῆς ἐπιλεγομένης Ἱερουσαλήμ, κατὰ δὲ τὸ τυπικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας «Νέας Ἱερουσαλήμ» (***Δημητριεύσκη*** Τυπικά Α, 106, 107). Ἐν τῇ μονῇ ταύτῃ πλὴν τῆς συνάξεως τοῦ ἁγίου Διομήδους ἐτελεῖτο, κατὰ τὸ αὐτὸ Τυπικόν, καὶ «μνήμη φόβου τοῦ ἐν τῇ νέᾳ Ἱερουσαλὴμ πλησίον τῆς χρυσῆς πόρτης» ἢ κατ' ἄλλα Τυπικὰ «μνήμην ἐπιτελοῦμεν τοῦ σεισμοῦ καὶ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Σαρακινῶν» (16 Αὐγ.). Ἡ κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην λειτουργία ἐξήρχετο ἐκ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας, μετέβαινεν εἰς τὸν Φόρον, ἐξήρχετο ἀπὸ τῆς χρυσῆς πύλης καὶ ἐπέστρεφεν εἰς τὴν μονὴν τῆς Θεοτόκου, τὴν Νέαν Ἱερουσαλήμ. «Καὶ πρότερον μὲν ἐξερχόμεθα ἔξωθεν τῆς χρυσῆς πόρτης, λέγει τὸ ἐν λόγῳ τυπικὸν τῆς Ἁγίας Σοφίας, κακεῖσε δαξάζουσιν οἱ ψάλται καὶ ἀπολύει ὁ ἀρχιδιάκονος . . . καὶ εἶθ' οὕτως ἀπάρχονται οἱ ψάλται τροπάριον. . . καὶ οὕτω ψαλλόντων τὸ αὐτὸ τροπάριον ἀπερχόμεθα ἐν τῷ σεπτῷ ναῷ τῆς παναγίας Θεοτόκου τῷ ἐπιλεγομένῳ τὴν Νέαν Ἱερουσαλήμ.»

Παρομοία λιτανεία ἐγένετο καὶ κατὰ τὴν 25 Σεπτεμβρίου καὶ 5 Ἰουνίου καὶ 26 Ὀκτωβρίου ἐν τῷ Κάμπῳ τοῦ Τριβουναλίου ἐπὶ τῇ μνήμῃ ἄλλων σεισμῶν, ὁπότε ἡ λιτὴ ἀπὸ τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας κατήντα εἰς τὸν Κάμπον καὶ μετὰ τὰς ἐκεῖσε συνήθεις εὐχὰς ἐπέστρεφεν εἰς τὸν ἐν τῷ ἑβδόμῳ ναὸν τοῦ Εὐαγγελιστοῦ Ἰωάννου πρὸς ἐπιτέλεσιν τῆς θείας λειτουργίας.

Περὶ τῶν γενομένων λιτανειῶν εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην (ἤτοι τὴν Νέαν Ἱερουσαλήμ) ποιοῦνται λόγον καὶ ὁ Μαλαλᾶς (σ. 481 καὶ 492) καὶ ὁ Θεοφάνης (Α, 367) λέγοντες: «λιτὰς ἐκβαλεῖν Εὐτύχιον τὸν Πατριάρχην εἰς Ἱερουσαλήμ, τοῦτ' ἔστιν εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην·» διέταξε δηλαδὴ ὁ Εὐτύχιος νὰ τελῶνται λιτανεῖαι εἰς τὸν ἅγ. Διομήδην (***Γεδεὼν*** Βυζ. Ἑορτολόγιον σ. 154). Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἐκφράσεως ἀποφαίνεται ὁ Γεδεὼν οὐχὶ ὀρθῶς, ὅτι ὁ ναὸς ἦν μετόχιον τῶν Ἱεροσολυμιτῶν, καὶ ὅτι ἔκειτο ἐκτὸς τῶν τειχῶν καὶ ἐκτὸς τῆς χρυσῆς πόρτης. Ἀλλ' ὁ ἀνώνυ-

μος τοῦ Σάθα (Μεσ. Βιβλ. Ζ, 139) εἶναι σαφέστατος καὶ προσδιορίζει μετ' ἀκριβείας τὴν θέσιν τοῦ ναοῦ. Ἱστορῶν οὗτος τὰ κατὰ τὸν Βασίλειον τὸν Μακεδόνα, καὶ πῶς αἰχμαλωτισθεὶς ὑπὸ τοῦ Κρούμου, ἀρχηγοῦ τῶν Βουλγάρων, καὶ σωθεὶς κατέφυγεν εἰς Κων/πολιν λέγει: «*Τῆς δὲ χρυσῆς πόρτης ἔνδον εἰσεληλυθὼς* οὐκ ἔχων ὅποι καταλύσειε τῶν ἐκ τῆς ὁδοιπορίας κόπων ἑαυτὸν ἀνακτώμενος, ἐπεὶ πρὸς ἑσπέραν ἔτρεχεν ἡ ἡμέρα, οὕτως ὡς εἶχεν ἔμπροσθεν τοῦ ναοῦ τοῦ μάρτυρος Διομήδους, τῇ εὑρεθείσῃ ἐκ πηλοῦ καὶ λίθων ἐσκευασμένῃ κλίνῃ ἑαυτὸν κατακλίνει καὶ ὕπνωσε. Περὶ δὲ μέσας νύκτας φησί τις τῷ ἐξυπηρετουμένῳ τῇ ἐκκλησίᾳ προσμοναρίῳ [1]) ὑπνώττοντι, ἀοράτως ἐγερθεὶς εἰσάγαγε εἴσω τὸν βασιλέα· ὁ δὲ ἐξ ὕπνου γεγονὼς καὶ εἰσπηδήσας ἔξω τοῦ ναοῦ, οὐδένα τε ἰδὼν πάλιν εἰσῆλθε κλείσας τὰς θύρας. Καὶ ἰδοὺ ἐκ δευτέρου τῆς ὁμοίας ἀκούει ὑπνώττων φωνῆς, καὶ πάλιν ἐξελθὼν καὶ μὴ εὑρὼν τινα . . .κατασφραγίσας ἑαυτὸν τῷ τοῦ σταυροῦ τύπῳ, κλείει τε τὰς θύρας, καὶ εἰσελθὼν τῇ κλίνῃ ἐνέπεσε· τότε φανερῶς ἐφίσταταί τις καὶ νύξας αὐτὸν τῇ ρομφαίᾳ φησίν· οὐκ εἰσάγεις τὸν βασιλέα; Ὁ δέ, δεύτερον, εἶπεν, ἐξελθὼν οὐδὲν εἶδον. Καὶ ὁ φανεὶς πρὸς αὐτὸν ἀπεκρίνατο· ὃν ἂν ἴδῃς ἔξωθεν τοῦ πυλῶνος κείμενον, αὐτός ἐστιν ὁ βασιλεύς, εἰσάγαγε αὐτόν. Μετὰ σπουδῆς δὲ ἐξελθὼν καὶ περιβλεψάμενος πάντοθεν ἀκριβέστερον, ὁρᾷ τὸν Βασίλειον ὡς πένητα κείμενον μετὰ μόνης πήρας καὶ ράβδου ἐν μιᾷ γωνίᾳ, καὶ λαβὼν αὐτὸν ἔνδον εἰσάγει καὶ παρ' ἑαυτῷ φιλοφρόνως εἶχε, καὶ πνευματικὸν ἀδελφὸν αὐτὸν ποιήσας ἀνακαλύπτει τὸ τῆς βασιλείας μυστήριον».

Ἐκ τῆς ἀνωτέρω ἀφηγήσεως δῆλον γίνεται ὅτι ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἔκειτο ἔσω τῆς χρυσῆς πύλης. Τοῦτο ἄλλως τε σαφῶς φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ ἀνωνύμου τοῦ Βανδούρη (Imperium orientale σ. 12 — 19), ὅστις ἀπαριθμῶν τὰ ἀπὸ τοῦ χρυσοῦ μιλίου μέρη μέχρι τῆς χρυσῆς πύλης περιγράφει ταῦτα κατὰ τὴν ἀκριβῆ αὐτῶν σειράν, οὕτω: Φόρος τοῦ Μ. Κωνσταντίνου, Ἀρτοπωλεῖον, φόρος τοῦ Ταύρου, Φιλαδέλφειον, Μόδιον, φόρος Ἀμαστριανός, φόρος τοῦ Βοός, Ἐξωκιόνιον, Ξηρόλοφος, Τετράπυλον, Σίγμα, ἅγιος Στέφανος, ἅγιος Ἰωάννης ὁ Βαπτισθεὶς τῶν Στουδίων, ἅγιος Διομήδης, Χρυσῆ πύλη. Τὴν αὐτὴν σειρὰν ἀκολουθοῦσι καὶ τὰ Πάτρια (κατὰ τὸν Παρισινὸν κώδ. 690 Suppl. φ. 230). Ἐξωκιόνιν, Τετράπυλον, τὸ Σῖγμα, ἅγιος Στέφανος, τὰ Στουδίου, ὁ ἅγιος Διομήδης,

---

[1]) Ὁ προσμονάριος οὗτος (νεωκόρος) ἦτο Νικόλαος ὁ Ἀνδρασαλίτης τὸν ὁποῖον ὕστερον Βασίλειος ὁ Μακεδὼν (τῷ 874) ἀνέδειξε σύγκελλον (***Λέων ὁ Γραμματικὸς*** σ 256 ***Συμεὼν ὁ Μάγιστρος*** σ. 691. ***Γεώργιος Μοναχὸς*** σ. 843. ***Ἀθηναγόρα Μητροπολίτου Παραμυθίας***, ὁ θεσμὸς τῶν συγκέλλων ἐν τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, ἐν Ἐπετηρίδι ἑταιρείας Βυζ. Σπουδῶν Δ, 25. Ὁ ἀγαπητὸς

στῆλαι τῶν ἐλεφάντων τῆς Χρυσῆς πύλης. Ὥστε πρὸ τῆς χρυσῆς πύλης, μετὰ τὴν τῶν Στουδίων μονὴν ἤρχετο ὁ ἅγιος Διομήδης καὶ ἔπειτα ἡ χρυσῆ πόρτα. (Πρβλ. καὶ Itineraires Russes σ. 102). Κατὰ ταῦτα ἡ ἐν τῷ παλαιῷ Εὐχολογίῳ διάταξις (ἔκδ. Βενετίας 1728) «εὐχὴ λεγομένη ἐν λιτῇ διὰ φόβον εἰς τὸν Κάμπον, εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην ἐξώπορτα», ἡ ὁποία ἔδωκεν ἀφορμὴν εἰς τὸν Γεδεὼν νὰ ὑποθέσῃ ὅτι ἡ μονὴ τοῦ ἁγίου Διομήδους ἔκειτο ἔξω τῆς χρυσῆς πύλης (Βυζ. Ἑορτολόγιον σ. 155), μετὰ τὰ ἀνωτέρω λεχθέντα οὐδὲν ἄλλο δηλοῖ, εἰμὴ ὅτι ἡ λιτὴ προέβαινεν εἰς τὸν Κάμπον, ἔξω δηλονότι τῆς χρυσῆς πύλης, ἐκεῖ εἰς τὴν ἐξώπορτα ἀνεγινώσκετο ἡ εὐχή, καὶ ἐπανήρχετο πρὸς τὰ ἔσω τοῦ τείχους, εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην, ἔνθα ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία, ὡς διατάσσει καὶ τὸ ἀρχαῖον Τυπικὸν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας.

Κατὰ τὰς γενομένας ἐν τῷ Κάμπῳ (Μακροχωρίῳ) λιτανείας, εἰς ὡρισμένας περιστάσεις, μόνον εὐχαὶ καὶ δεήσεις ἐλάμβανον χώραν, καὶ μετὰ τὰς ἐξ ἔθους εὐχὰς ἐπέστρεφον εἰς πλησίον κείμενον ναὸν ἢ ἐντὸς ἢ ἐκτὸς τῆς χρυσῆς πύλης σημειούμενον πάντοτε ὑπὸ τῶν Τυπικῶν.

Ἀρχαῖον τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας Εὐχολόγιον (τοῦ ια´ αἰῶνος) διασωθὲν εἰς τὸν Παρισινὸν κώδ. 213 Coislin, δύο μόνον ἔξω τῆς χρυσῆς πύλης (εἰς τὸ Ἕβδομον) ἀναφέρει ναοὺς εἰς οὓς ὑπέστρεφεν ἡ λιτὴ καὶ ἐτελεῖτο ἡ θεία λειτουργία, τὸν ναὸν Ἰωάννου τοῦ Θεολόγου, καὶ τὸν τοῦ ἁγίου Βαβύλα (φύλ. 79). Τὸ αὐτὸ Εὐχολόγιον περιέχει καὶ Τυπικὴν διάταξιν «ἐπὶ λιτῇ μελλούσης τῆς μεγάλης ἐκκλησίας ἐξέρχεσθαι» καὶ ἐν φ. 83 «Τάξιν γενομένην ἐν τῷ Κάμπῳ τοῦ Τριβουναλίου ἐν ταῖς ἐξ ἔθους ἐκεῖσε ἀπερχομέναις λιταῖς». Τὰ ἐν τῷ Κάμπῳ τελούμενα διατάσσονται οὕτω:

«Μετὰ τὸ ἀνελθεῖν τὸν ἀρχιερέα καὶ δοξάσαι τοὺς ψάλτας, δέξασθαι δὲ καὶ τὸν λαόν, γίνονται ἀντίφωνα γ´. τὸ «Πρὸς Κύριον ἐν τῷ θλίβεσθαί με» καὶ τὰ λοιπά· καὶ μετὰ τὸ γ´ ἀντίφωνον λέγοντος τοῦ ἀρχιδιακόνου «πρόσχωμεν» φησὶν ὁ πατριάρχης· «ὑπὲρ τῆς οἰκουμενικῆς καταστάσεως . . . ὑπὲρ τῶν εὐσεβεστάτων ἡμῶν βασιλέων . . . ὑπὲρ τοῦ ἄσειστον καὶ ἄφλεκτον καὶ ἀναίμακτον» . . . Καὶ τοῦ λαοῦ λέγοντος τὸ «Κύριε ἐλέησον» σφραγίζει τρίτον καὶ ἐκφωνεῖ· «ὅτι Θεὸς ἐλέους καὶ οἰκτιρμῶν» . . . Καὶ μετὰ τὸ «Ἀμὴν» κάθηται ἐν τῷ θρόνῳ· καὶ τοῦ

Σεβασμιώτατος ἐν τῇ ἀπαριθμήσει τῶν συγκέλλων παραλείπει τὸν πατρίκιον καὶ σύγκελλον Θεοδόσιον, ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ ὁποίου ἐκαλεῖτο καὶ ἡ ἐν Κ/πόλει μονὴ ἡ λεγομένη «Πατρικίου ἤτοι τοῦ συγκέλλου Θεοδοσίου» (**Σάθα**, Μεσ. Βιβλ. Ζ´ 165, 7). Ἄς μοι ἐπιτρέψῃ δὲ νὰ ἐπανορθώσω καὶ μίαν παράβλεψιν. Ἐν σελ. 26,4 περὶ τοῦ συγκέλλου Ἰωάννου λέγει ὅτι ἦτο σύγκελλος ἐπὶ Ρωμανοῦ τοῦ Ἀργυροῦ (1028-1034). Ἀλλὰ γινώσκομεν ὅτι ἐπὶ Ρωμανοῦ τοῦ Β´ (959-963) ἐγένετο σύγ-

διακόνου λέγοντος «Σοφία» λέγει τὸ προκείμενον· καὶ μετὰ τὸ «Ἀλληλούϊα» λέγοντος τοῦ ἀρχιδιακόνου «Ὀρθοὶ ἀκούσωμεν τοῦ ἁγίου Εὐαγγελίου» σφραγίζει τρίτον καὶ λέγει· «Εἰρήνη πᾶσι». Ὁ λαὸς «καὶ τῷ πνεύματί σου»· εἶτα ἐκφωνεῖ «ἐκ τοῦ κατὰ Ματθαῖον». Ὁ ἀρχιδιάκονος «ἐν σοφίᾳ πρόσχωμεν»· καὶ οὕτως ἀρχόμενος συναναγινώσκει τῷ διακόνῳ πᾶσαν τὴν περιοχὴν τοῦ Εὐαγγελίου. Καὶ μετὰ τὴν ἐκτενήν, ὑποστρέφει ἡ λιτὴ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Θεολόγου εἰς τὸ Ἕβδομον καὶ τελεῖται ἡ θεία λειτουργία, ἢ εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Βαβύλα τῇ ε΄ τοῦ Ἰουνίου μηνός». (Ἴδ. καὶ *Goar*, Conf. σ. 640 καὶ ***Δημητριεύσκη***, Εὐχολόγια σ. 1010 - 1011).

Κατὰ τὸν ἴδιον τρόπον καὶ κατὰ τὰς λιτανείας εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην αἱ ὁποῖαι χρονολογοῦνται ἀπὸ τοῦ 540 καθ' ἃς συνέτρεχον τὰ πλήθη καὶ ἀπήρχοντο λιτανεύοντα «εἰς τὸν ἅγιον Διομήδην εἰς Ἱερουσαλὴμ πλησίον τῆς χρυσῆς πόρτας», αἱ εὐχαι τὴς λιτῆς ἀνεγινώσκοντο ἐν τῷ Κάμπῳ, κατὰ τὴν ἀνωτέρω διάταξιν, ἡ δὲ θεία λειτουργία, ἐπανερχομένης τῆς λιτῆς ἐκ τῶν ἔξω, ἐτελεῖτο ἐν τῷ ναῷ τῆς Ἱερουσαλήμ, ἡ ὁποία τοποθετεῖται, ὡς εἴπομεν, ἔνδον τῆς χρυσῆς πύλης, οὐχὶ δὲ ἐκτός, ὡς εἰκάζει ὁ Γεδεὼν καὶ ὡς θέλει ὁ Mordtmann (Esquisse topogr. σ. 77), φρονῶν ὅτι αἱ εὑρεθεῖσαι δύο μαρμάριναι στῆλαι ἔξω τῆς χρυσῆς πύλης, δεικνύουσι τὸν τόπον ἐν ᾧ ἦν ἱδρυμένος ὁ ναὸς τοῦ ἁγίου Διομήδους.

Τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου Διομήδους κατὰ τὰ Πάτρια «ἔκτισεν ὁ μέγας Κωνσταντῖνος, ὁ δὲ Βασίλειος ὁ Μακεδὼν ἀνήγειρε τοῦτον καὶ ἐκαλλώπισε και ἀπεχαρίσατο καὶ κτήματα διὰ τὸ τὴν ὀπτασίαν ἐκεῖσε ἰδεῖν». Μετὰ τὴν τοιαύτην ἀποκατάστασιν ὑπὸ τοῦ Βασιλείου ὁ ἅγιος Διομήδης μετετράπη εἰς μονὴν καὶ ὡς τοιαύτη ἐγνωρίζετο ἐφεξῆς, καλουμένη ὁτὲ μὲν μονὴ τῆς Θεοτόκου Ἱερουσαλὴμ ἢ Νέα Ἱερουσαλήμ, ἢ μονὴ τῆς Θεοτόκου Σαλήμ, ὡς φέρεται ἐν τῷ Παρισινῷ σημειώματι, ὁτὲ δὲ ἅγιος Διομήδης διὰ τὴν ἐν τῇ μονῇ ὕπαρξιν ναοῦ ἐπ' ὀνόματι τοῦ ἁγίου μάρτυρος Διομήδους.

† Ο ΠΡ. ΛΕΟΝΤΟΠΟΛΕΩΣ ΣΩΦΡΟΝΙΟΣ

κελλος, ὅτι ἦν ἡγούμενος τῆς μονῆς τῶν Στουδίου καὶ ὅτι διεδέχθη ἐν τῇ ἡγουμενία τὸν Ἀντώνιον σύγκελλον καὶ τοῦτον γενόμενον πατριάρχην Κ/πόλεως (974-980). Περὶ τοῦ χρόνου καθ' ὃν προέστη τῆς μονῆς τῶν Στουδίου ἔχομεν τὸ ἑξῆς σημείωμα ἐν τῷ Παρισινῷ κώδ. 724 φ. 320 «ἐτελειώθη χάριτι θεοῦ ἡ ἱερὰ καὶ ψυχωφελὴς βίβλος αὕτη (τῶν ὁμιλιῶν τοῦ Χρυσοστόμου) ἐπὶ Ἰωάννου τοῦ ὁσιωτάτου συγκέλλου καὶ ἡγουμένου τῶν Στουδίων διὰ χειρὸς Στεφάνου μοναχοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ, μηνὶ Ἰουλίῳ ιη', ἰνδ. β' ἔτους κτίσεως κόσμου ς' υ π β΄» (974).

ΛΟΓΟΣ ΕΚΦΩΝΗΘΕΙΣ ΤΗΝ ΚΥΡΙΑΚΗΝ ΤΗΣ ΟΡΘΟΔΟΞΙΑΣ (26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ) ΕΝ ΤΩι ΠΑΝΣΕΠΤΩι ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΩι ΝΑΩι

« Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ Θεοῦ, σὺ
εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ » (Ἰωανν. α, 50).

Θεέ, βασιλεῦ τοῦ Σύμπαντος, δι' ἡμᾶς τὰ πεπερασμένα πλάσματά σου, ὡς Ἄπειρος Νοῦς καὶ Δύναμις, εἶσαι σκεπασμένος μὲ τὸν πυκνὸν πέπλον τοῦ ἀκαταλήπτου μυστηρίου. Εὐσεβεῖς ἢ περίεργοι παρατηρηταὶ καὶ ἐρευνηταὶ θὰ ἀναγνωρίζωμεν εἰς τὰ δημιουργήματά σου, εἰς τὰ ἔξοχα ἀριστουργήματα τῆς Φύσεως, τὴν μεγάλην ἀλλὰ καὶ ἀόρατόν σου δύναμιν καὶ σοφίαν καὶ θὰ τὰς ἐξυμνῶμεν μὲ τὸ δαβιτικὸν ἐφύμνιον « ὡς ἐμεγαλύνθη τὰ ἔργα σου, Κύριε, πάντα ἐν σοφίᾳ ἐποίησας. » Ὁσονδήποτε ὑψηλὰ καὶ ἂν ἀναβῶμεν εἰς τὰς νοερὰς σφαίρας εἴτε μὲ τὴν διάνοιαν εἴτε μὲ τὴν πτερωτὴν φαντασίαν, δὲν θὰ ἐγγίσωμεν οὔτε τὰ κράσπεδα τῆς θείας σου, τῆς ἀπείρου σου Πνευματικότητος. Ἐὰν ἠγγίζομεν ἔστω καὶ τὰ κράσπεδά σου θὰ συνετριβόμεθα, θὰ ἐκαιόμεθα μέσα στὰς φλόγας τοῦ θείου πυρός· θὰ ἐχάνομεν τὴν ἀνθρωπίνην μας ὕπαρξιν, ἢ σὺ θὰ ἔχανες μέρος ἀπὸ τὴν Θεότητά σου. Θὰ ἔχανες Θεότητα διὰ νὰ σὲ πλησιάσωμεν; Ὄχι. Αὐτὸ ἀδύνατον καὶ βλάσφημον καὶ λεγόμενον μόνον. Ἔλαβες ἀπὸ τὴν ἰδικήν μας φύσιν, ἐνηνθρώπησας κατὰ τρόπον ποὺ ἐδημιούργησεν ἕνα μυστήριον ὄχι μικρότερον ἀπὸ τὸ μυστήριον τῆς ἀπείρου, τῆς αἰωνίου Θεότητός σου. Ἔλαβεν ἀνθρωπίνην φύσιν ὁ Υἱός, ὢ ἀδιαίρετε Θεότης. Καὶ τώρα ἀτενίζομεν εἰς σὲ τὸν θεάνθρωπον ὡς ἱδρυτὴν τῆς ἁγίας Ἐκκλησίας. Ἐκκλησίας τῆς ὁποίας ἔδειξας τὴν ἔκτασιν ὅταν εἶπες « πορευθέντες μαθητεύσατε πάντα τὰ ἔθνη, βαπτίζοντες αὐτοὺς εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρός, καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος· διδάσκοντες αὐτοὺς τηρεῖν πάντα ὅσα ἐνετειλάμην ὑμῖν (Ματθ. κη'. 19 — 20). Ἐστερέωσας δὲ καὶ ἐλάμπρυνας τὴν ἐκκλησίαν σου ὅταν ἀφῆκες ἀπὸ τὸν σταυρὸν διὰ τοὺς σταυρωτάς σου τὴν ὑπεράνθρωπον, τὴν θείαν φωνήν, « Πάτερ, ἄφες αὐτοῖς· οὐ γὰρ οἴδασι τί ποιοῦσι »

(Λουκ. κγ΄ 34). Μὲ τὰ κατ᾽ ἐξοχὴν ἅγιά σου ἔργα, μὲ τὰ ἀνθρωπιστικά, ὑψηλά, θεῖά σου διδάγματα ἔδωκας εἰς τὴν θρησκείαν σου, εἰς τὴν ἐκκλησίαν σου, συγκεκριμένον περιεχόμενον τὸ ὁποῖον ἐστερέωσας καὶ ἐσφράγισας μὲν τὸν σταυρικόν σου θάνατον. Διευθύνομεν τώρα τὰ βλέμματά μας πρὸς τὸν Γολγοθᾶν σου· εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ἀνηφορικοῦ καὶ ἀκανθώδους αὐτοῦ δρόμου μία πινακὶς τῆς σχολῆς σου εἶναι καρφωμένη ὅπου ἀναγινώσκομεν· «εἰ ἐμὲ ἐδίωξαν καὶ ὑμᾶς διώξουσι· εἰ τὸν λόγον μου ἐτήρησαν, καὶ τὸν ὑμέτερον τηρήσουσι· εἰ ὁ κόσμος ὑμᾶς μισεῖ, γινώσκετε ὅτι ἐμὲ πρῶτον ὑμῶν μεμίσηκε.» [1]) Προχωροῦμεν εἰς τὴν στενὴν καὶ τεθλιμμένην αὐτὴν ὁδὸν τοῦ Γολγοθᾶ καὶ συναντῶμεν ἐκεῖ Πατριάρχας, οἱ ὁποῖοι ἐκλέϊσαν τὸν αἰωνόβιον αὐτὸν οἰκουμενικὸν θρόνον μὲ τὸν ἡγιασμένον των βίον καὶ μὲ τὸν μαρτυρικόν των θάνατον. Περαιτέρω συναντῶμεν πλῆθος, «νέφη» μαρτύρων, ἐκ τῶν ὁποίων «ἄλλοι ἐτυμπανίσθησαν, ἕτεροι ἐμπαιγμῶν καὶ μαστίγων πεῖραν ἔλαβον, ἔτι δὲ δεσμῶν καὶ φυλακῆς, ἐλιθάσθησαν, ἐπρίσθησαν, ἐπειράσθησαν, ἐν στόματι μαχαίρας ἀπέθανον». [2]) Συνεχίζομεν τὸν κοπιαστικόν μας δρόμον καὶ φθάνομεν εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Γολγοθᾶ. Ἐκεῖ τὰ ἆθλα, τὰ ἀμάραντα στεφάνια τῆς ἀθανάτου δόξης τῶν μαρτύρων καὶ τῶν δικαίων. Εἶναι τὸ κατάντημα, τὸ ἔπαθλον τοῦ μεγάλου ἀγῶνος διὰ τὴν ἐπικράτησιν ἢ μᾶλλον διὰ τὴν κατάκτησιν τῶν ἐξευγενιστικῶν ἀρχῶν καὶ **τῶν** σωτηρίων διδαγμάτων τοῦ Μεγάλου Ἐσταυρωμένου. Εἶναι ὁ θρίαμβος τῶν ἀθλητῶν ποὺ «νομίμως ἤθλησαν» καὶ εἰς τὰ βάθη τῆς ἐσωτερικῆς ὑπάρξεως τῶν ὁποίων ἀντηχοῦσαν τὰ λόγια τοῦ Εὐαγγελίου «Ραββί, σὺ εἶ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ, σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ, ὁ βασιλεὺς τοῦ σύμπαντος.» Κατὰ τὴν ἱερὰν δὲ αὐτὴν στιγμὴν τῆς ἑορτῆς τοῦ θριάμβου τῆς Ὀρθοδοξίας καὶ καθόλου τῆς Χριστιανικῆς πίστεως τοὺς μυστηριώδεις θόλους τῆς οὐρανίου των κατοικίας δονοῦν τὰ ᾄσματα τῶν ἀγγέλων ποὺ εἶναι καμωμένα μὲ τοὺς φθόγγους «αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν.» [3]) Ἄγγελοι τοῦ θεοῦ, τὸ περιεχόμενον αὐτὸ τοῦ ὕμνου σας, ποὺ εἶναι καὶ ἡ ἀφορμὴ τῆς σημερινῆς μεγάλης ἑορτῆς, εἶναι συγχρόνως περιεχόμενον καὶ τοῦ σημερινοῦ μου κηρύγματος. Ἐνισχύσατέ με φέροντες εἰς ἐμὲ τὸν ἀδύνατον δύναμιν θείαν μὲ τὴν ἀστραπιαίαν, τὴν ἰλιγγιώδη ταχύτητά σας· σεῖς δέ, Παναγιώτατε Δέσποτα, Σεβασμιώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοὶ καὶ εὐσεβὲς ἐκκλησίασμα, ἐνθαρρύνατέ με μὲ τὴν ἀνοχὴν καὶ τὴν ἐπιείκειάν σας.

---

1) Ἰωάνν. ιε΄ 19, 20.
2) Ἑβρ. ια΄. 35, 36, 37.
3) Α΄ Ἰωανν. ε΄, 4.

Νίκη, θρίαμβος τῆς Χριστιανικῆς πίστεως, μιᾶς μεγάλης καὶ ἀκαταβλήτου ἠθικῆς δυνάμεως, τὸ θέμα αὐτό, ἐρωτῶ, ἔχει τὸν τόπον του σήμερον, εἰς τὴν ἐποχήν μας, κατὰ τὴν ὁποίαν, εἰς ὅλα τὰ στρώματα τῆς Κοινωνίας ὁμιλοῦν ὅλοι περὶ τοῦ τεραστίου καὶ καταθλιπτικοῦ ὄγκου τῆς ὑλικῆς προόδου καὶ περὶ τοῦ δικαίου τοῦ ἰσχυροῦ; Πανταχοῦ τὰ βλέμματα εἶναι ἐστραμμένα πρὸς τοὺς στρατιωτικοὺς ἐξοπλισμούς, πρὸς τὰς μηχανοποιημένας μονάδας, πρὸς τὰ ἀεροπλάνα, τὰ ἐναέρια αὐτὰ κινητὰ ἡφαίστεια ποὺ ἐξερεύγουν πῦρ καταστρεπτικόν. Τὰ βλέμματα εἶναι πρὸς τούτους ἐστραμμένα πρὸς τὸν ὑλικὸν πλοῦτον, πρὸς τὰ θέατρα, τοὺς κινηματογράφους, πρὸς τὰς διασκεδάσεις, πρὸς τὸν ὑλιστικὸν ἐν γένει βίον. Ὅλα αὐτὰ ἀνακατευμένα μὲ τὴν κλαγγὴν τῶν ὅπλων ποὺ ἀναστατώνει σήμερον μερικὰ μέρη τοῦ πλανήτου μας ἀποτελοῦν μεγάλην καὶ πολὺ κτυπητὴν ἀντίθεσιν μὲ τὸν θρίαμβον τῶν ἠθικῶν δυνάμεων ποὺ εἶναι τὸ θέμα τοῦ λόγου μου. Ὅταν ὅμως δὲν περιορισθῶμεν εἰς τὰς φαινομενικότητας ποὺ ἐκθαμβώνουν καὶ σκοτίζουν, καὶ δώσωμεν εἰς τὴν ἔρευνάν μας περισσοτέραν εὐρύτητα ὡς πρὸς τὸν τόπον καὶ τὸν χρόνον καὶ ἐξετάσωμεν περισσότερον τὴν Ἀνθρωπότητα παρὰ τὸν ἐφήμερον ἄνθρωπον θὰ πεισθῶμεν ὅτι ἡ δύναμις τοῦ Εὐαγγελίου καθὼς ἐθριάμβευσε κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν διωγμῶν θὰ θριαμβεύσῃ καὶ κατὰ τῶν ποικίλων δαιμονίων τῆς συγχρόνου κοινωνίας.

Ἂς καταβῶμεν νοερῶς εἰς τὰς κατακόμβας τῆς Ρώμης, εἰς τοὺς σκοτεινοὺς καὶ πολυδαιδάλους ἐκείνους διαδρόμους, ὅπου δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ εἶναι σκαμμένοι ἀλλεπάλληλοι τάφοι ἑκατομμυρίων μαρτύρων. Ὑπάρχουν ἐκεῖ ἀκόμη τὰ ὀστᾶ καὶ ἄλλα δείγματα τῶν τρομερῶν διωγμῶν κατὰ τῆς Χριστιανικῆς Ἐκκλησίας. Ὢ! νομίζω πὼς τὴν στιγμὴν αὐτὴν εὑρίσκομαι εἰς τὸ σκότος τῆς μεγάλης ὑπογείου νεκροπόλεως, τῆς κατακόμβης τοῦ Ἁγίου Καλλίστου τῆς Ρώμης. Βλέπω τὸν ὁδηγόν μου μὲ μίαν δέσμην μικρῶν ἀναμμένων κεριῶν νὰ μὲ ὁδηγῇ εἰς τοὺς τάφους τῶν μαρτύρων καὶ εἰς τὰ μέρη ὅπου τὰ ἀρχαιότερα σύμβολα τῆς Χριστιανικῆς θρησκείας, ὁ ζωγραφητὸς ἰχθὺς καὶ ἄλλα. Ὅσον προχωροῦσα πρὸς τὰ βάθη τῆς νεκροπόλεως ἔλεγα στὸν ἑαυτόν μου, ποῦ μὲ ὁδηγεῖ τὸ ἀσθενὲς καὶ τρεμουλιασμένον αὐτὸ φῶς; Εἰς καμμίαν κόλασιν τοῦ Δάντου; Ἀντίθετοι σκέψεις καὶ αἰσθήματα διεσταυρώνοντο καὶ ἀλληλοσυνεκρούοντο μέσα στὰ βάθη τῆς ψυχῆς μου ἡ ὁποία ἴσως ἐξ ἀντανακλάσεως μετεβάλλετο εἰς μίαν ἄλλην σκοτεινὴν κατακόμβην, διὰ νὰ μεταρσιωθῇ εὐκολώτερον πρὸς τὰ φωτεινὰ ὕψη τοῦ Ἀπείρου. Ποῦ ὁδηγοῦμαι; Ἀπὸ τὸ βαθὺ ἀλλὰ ὑποβλητικὸν σκότος καὶ ἀπὸ τὰ συσσωρευμένα ἐρείπια τῆς κατακόμβης νοερῶς μετεφερόμην εἰς τὴν ἱστορίαν τῶν πρώτων χριστιανικῶν αἰώνων. Εἶχα ἐμπρός μου δύο ἀντιθέσεις· ἀφ' ἑνὸς τὰ

ὀστᾶ καὶ ὅλα τὰ ἴχνη τῶν διωγμῶν, τῆς ὑλικῆς πανωλεθρίας καὶ ἀφ᾽ ἑτέρου τὰ ὁλονὲν αὐξάνοντα πλήθη τῶν Χριστιανῶν μαρτύρων, τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ἡρωϊκοῦ των θάρρους, τῆς ἀκαταβλήτου ἐσωτερικῆς των δυνάμεως, εἰς τὰς ψυχὰς τῶν διωκτῶν, τῶν δημίων των καὶ ὅλου τοῦ περιβάλλοντός των. Ἐνόμιζε κανεὶς πῶς καὶ εἰς τοὺς σκοτεινοὺς ἐκείνους θόλους ἀντηχοῦσαν ὥς θριαμβευτικὸν ᾆσμα τῶν μαρτύρων τὰ λόγια « αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν ». Μέσα λοιπὸν στὰς ἀντιθέσεις αὐτὰς ἔβλεπα ζωντανὸν τὸν θρίαμβον τῆς χριστιανικῆς πίστεως. Βγῆκα ἀπὸ τὴν κατακόμβην καὶ διηυθύνθην πρὸς τὸν ἀρχαῖον μεγάλον ἱππόδρομον τῆς Ρώμης ὅπου εἶδον τὴν παράστασιν ποὺ ἐξεικονίζει τὴν τελευταίαν προσευχὴν τῶν χριστιανῶν. Ποίων χριστιανῶν; Τῶν χριστιανῶν ποὺ περιέμενον εἰς τὸ μέσον τοῦ στίβου διὰ νὰ ἀπολυθοῦν ἀπὸ τὰ κλουβία τοῦ ἱπποδρόμου τὰ ἄγρια θηρία καὶ νὰ κατασπαράξουν τοὺς ἀθώους χριστιανοὺς καὶ εὐχαριστηθοῦν μὲ τὸ θέαμα αὐτὸ αἱ διακόσιαι χιλιάδες Ρωμαίων θεατῶν. Ἄνθρωποι ἔσφαζον, θηρία κατεσπάρασσον, ποταμοὶ ἔπνιγον, κοκκινισμένα ἀπὸ τὴν φωτιὰν σίδηρα ἐξωλόθρευον, εὔφλεκτοι ὗλαι ἀνέφλεγον καὶ εἰς στάκτην μετέβαλλον, ὅλα τὰ ὄργανα τῆς ἐπιγείου κολάσεως ἐτέθησαν εἰς ἐνέργειαν διὰ νὰ ἐξολοθρεύσουν ἐκείνους διὰ τοὺς ὁποίους ὁ ἄγνωστος συγγραφεὺς τῆς πρὸς Διόγνητον ἐπιστολῆς λέγει· « ἐν σαρκὶ τυγχάνουσιν, ἀλλ᾽ οὐ κατὰ σάρκα ζῶσι. Ἐπὶ γῆς διαιρίβουσιν, ἀλλ᾽ ἐν οὐρανῷ πολιτεύονται.. ἀγαπῶσι πάντας καὶ ὑπὸ πάντων διώκονται, καὶ τὴν αἰτίαν τῆς ἔχθρας εἰπεῖν οἱ μισοῦντες οὐκ ἔχουσι. Ἁπλῶς δ᾽ εἰπεῖν, ὅπερ ἐστὶν ἐν σώματι ψυχή, τοῦτ᾽ εἰσὶν ἐν κόσμῳ χριστιανοί. » [4]) Ἀλλὰ τὸ αἷμα τῶν μαρτύρων, καθὼς μαρτυρεῖ ὁ σύγχρονος τῶν διωγμῶν Τερτουλλιανός, ἐχρησίμευεν ὥς σπόρος ἀπὸ τὸν ὁποῖον ἐφύτρωνον νέοι χριστιανοί, νέοι μάρτυρες. Οἱ δήμιοι ἔκθαμβοι πρὸ τοῦ ἡρωϊσμοῦ τῶν μαρτύρων, ἄφηναν τὸ ξῖφος τοῦ δημίου καὶ ἐδέχοντο τὸ βάπτισμα τοῦ αἵματος.

Ποία δύναμις κατώρθωνεν ὅλα αὐτά; Ἐκείνη ἡ δύναμις διὰ τὴν ὁποίαν ὁ Χριστὸς εἶπεν ὅτι ἠμπορεῖ καὶ τὰ βουνὰ νὰ μετατοπίσῃ. « Αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν ». Κατόπιν ὡδηγήθην εἰς τὴν θριαμβευτικὴν ἁψῖδα ποὺ ἔστησεν ἡ Ρωμαϊκὴ Σύγκλητος εἰς τὴν ἀρχαίαν ἀγορὰν τῆς Ρώμης (forum) πρὸς τιμὴν τοῦ Μ. Κωνσταντίνου καὶ ᾐσθάνθην βαθειὰ ὅτι τὰ λόγια τῆς Συγκλήτου ποὺ ἔγραφε διὰ τὰς νίκας τοῦ Ἁγίου Κωνστανίνου « quod instinctu Divinitatis » κατ᾽ οὐσίαν δὲν διέφερον ἀπὸ τὰ λόγια: θρίαμβος τῆς ἠθικῆς δυνάμεως κατὰ τῆς ὑλικῆς, θρίαμβος τῆς δικαιοσύνης κατὰ τῆς ἀδικίας.

---

[4]) Migne Τόμ. Β.

Μόνον ὁ πιστεύων εἰς τὸν Ἐσταυρωμένον ἠμπορεῖ νὰ καταλάβῃ νὰ αἰσθανθῇ τὴν γλῶσσαν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου, ποὺ ἦτο καὶ γλῶσσα ἑκατομμυρίων μαρτύρων « τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλῖψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμὸς ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; πέπεισμαι γὰρ ὅτι οὔτε θάνατος οὔτε ζωὴ οὔτε ἄγγελοι οὔτε ἀρχαὶ οὔτε δυνάμεις οὔτε ἐνεστῶτα οὔτε μέλλοντα, οὔτε ὕψωμα οὔτε βάθος οὔτε τις κτίσις ἑτέρα δυνήσεται ἡμᾶς χωρίσαι ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ τῆς ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ »[5]. Ἡ πίστις εἰς τὸν Χριστόν, ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὰ οὐράνια παραγγέλματά του, ἡ ἀγάπη πρὸς τὸν Θεὸν καὶ πρὸς τοὺς ὁμοίους μας θὰ νικήσῃ καὶ θὰ ἐπιπλεύσῃ καὶ μέσα στόν κατακλυσμὸν τῶν ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν, συστημάτων, τάσεων καὶ πράξεων τῆς συγχρόνου κοινωνίας καὶ θὰ ἐπιφέρῃ « τὴν διόρθωσιν τῆς οἰκουμένης ». Οἱ πόλεμοι, ἡ μεγάλη αὐτὴ συμφορά τῆς ἀνθρωπότητος, εἶναι ἀποτέλεσμα ἀτελειῶν, ἐλαττωμάτων, κακῆς διαπλάσεως τῆς καρδίας καὶ διεστραμμένης ἀγωγῆς μεγάλου μέρους τῆς ἀνθρωπότητος. Οἱ λόγοι τοῦ Πλουτάρχου « οὐδεὶς φύεται ἀνθρώποις πόλεμος ἄνευ κακίας, ἀλλὰ τὸν μὲν φιληδονία, τὸν δὲ πλεονεξία, τὸν δὲ φιλοδοξία ἢ φιλαρχία συρρήγνυσι, »[6] διατηροῦν καὶ σήμερον μέγα μέρος ἀληθείας. Ὁ θεῖος Χρυσόστομος ἐπανέλαβεν ὅτι οἱ πόλεμοι συνεχῶς φύονται ἀπὸ τῆς ρίζης τῶν ἁμαρτημάτων, καὶ διὰ νὰ ἀρθῶσιν αἱ συμφοραὶ τῶν πολέμων πρέπει νὰ ἀνασταλῶσι πολλὰ ἐλαττώματα τῶν ἀνθρώπων. [7] Σωρεία συγχρόνων γεγονότων ἀπέδειξεν ὅτι τὰ μεγάλα προβλήματα ποὺ ἀναστατώνουν σήμερον τὴν Κοινωνίαν καὶ ἀπειλοῦν νὰ τὴν αἱματοκυλίσουν ἀκόμη μίαν φορὰν δὲν ἐλύθησαν καὶ δὲν ἠμποροῦν νὰ λυθοῦν μὲ τὴν πολιτικὴν καὶ τὴν διπλωματίαν καὶ μὲ τὴν νομοθεσίαν, οὔτε μὲ τὰς ἀκάρπους συζητήσεις, οὔτε μὲ τὸ ξῖφος. Θὰ λυθοῦν διὰ τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς διαπαιδαγωγήσεως τῶν λαῶν, διὰ τῆς δημιουργίας ἰσχυρῶν χριστιανικῶν χαρακτήρων ἀφωσιωμένων μὲ ἐνθουσιασμὸν εἰς τὴν ἀλήθειαν καὶ τὴν δικαιοσύνην. Τότε κατὰ τὴν ἔκφρασιν τοῦ ρήτορος Δημοσθένους θὰ εὕρωμεν « τοῦτο λυμαινόμενον πάντα καὶ ταύτην ἀρχὴν οὖσαν πάντων τῶν κακῶν, τὸ μὴ θέλειν τὰ δίκαια πράττειν ἁπλῶς »[8]. Λαοὶ τῆς οἰκουμένης, στραφῆτε πρὸς Ἐκεῖνον ποὺ σᾶς καλεῖ μὲ τὰ λόγια « καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς· » στραφῆτε πρὸς Ἐκεῖνον ποὺ ἐδίδαξε τὴν πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπην μὲ τὰ βαρυσήμαντα

---

[5]) Ρωμ. η΄. 35,39.

[6]) Πλουτάρχου « Στωϊκά Ἐναντιώματα ».

[7]) Migne, 56 στ. 41 « τὰ πλείονα τῶν ἁμαρτημάτωνἀναστέλλοντας, ἀναιρεῖν καὶ τοῦ πολέμου τὴν ὑπόθεσιν ».

[8]) Δημ. Ὑπὲρ Μεγαλοπολιτῶν ».

λόγια· « ἀγαπᾶτε τοὺς ἐχθροὺς ὑμῶν, εὐλογεῖτε τοὺς καταρωμένους ὑμᾶς καλῶς ποιτεῖτε τοῖς μισοῦσιν ὑμᾶς καὶ προσεύχεσθε ὑπὲρ τῶν ἐπηρεαζόντων ὑμᾶς καὶ διωκόντων ὑμᾶς » 9). Πορεύεσθε πρὸς Ἐκεῖνον ἀπὸ τὸν Ὁποῖον βγαίνει ὑλικὴ καὶ πνευματικὴ φλόγα ἑτοίμη νὰ λυώσῃ τὰ παγόβουνα τῆς ὀλιγοπιστίας καὶ ἀδιαφορίας μας, τοῦ μίσους, τοῦ φθόνου, τῆς πλεονεξίας. Ὁ Γολγοθᾶς τοῦ ἁγνοῦ καθήκοντος, ὁ Γολγοθᾶς τῶν ἠθικῶν ἀγώνων, τῆς αὐτοθυσίας, ὁδηγεῖ εἰς τὸν ἀνώτερον καὶ διαρκῆ θρίαμβον τῆς εἰρήνης καὶ τῆς εὐτυχίας. Εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δρόμου αὐτοῦ συναντῶμεν τὸν Ἄρχοντα τῆς εἰρήνης ποὺ εἶπε « μακάριοι οἱ εἰρηνοποιοί, ὅτι αὐτοὶ υἱοὶ Θεοῦ κληθήσονται ».

Παναγιώτατε, ἡ ἀποστολὴ τῆς μαρτυρικῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι νὰ ὁδηγῶμεν τοὺς χριστιανοὺς εἰς τὸν δρόμον τῆς ἀρετῆς, τῶν θυσιῶν, ἐκεῖ ὅπου σφυρηλατοῦνται τὰ χρυσᾶ εὐαγγελικὰ σκεύη, οἱ καλοὶ χαρακτῆρες, οἱ ἥρωες τῶν μεγάλων ἠθικῶν πράξεων, οἱ μάρτυρες τοῦ καθήκοντος, οἱ θριαμβευταὶ τῆς ἀνωτέρας ἠθικῆς καὶ θρησκευτικῆς ζωῆς. Κράτα, Παναγιώτατε, σφιγκτὰ τὸ λάβαρον τῶν χριστιανικῶν ἀρχῶν καὶ ἀρετῶν· χέρι ποὺ κρατεῖ τοιαύτην σημαίαν ποτὲ δὲν κουράζεται, ἀλλὰ ὁδηγεῖ τὸν κρατοῦντα καὶ τοὺς ἀκολουθοῦντας εἰς τὴν νίκην, εἰς τὸν θρίαμβον, εἰς τὴν ἀνέκφραστον χαράν. Ἀνάβαινε γεμάτος ἀπὸ θάρρος καὶ ἀπὸ καρτερίαν τὸν Γολγοθᾶν τῆς πατριαρχείας σου· στόλιζε τὸν θρόνον αὐτὸν « τὸν οὐκ εὐτυχῆ » κατὰ τὰ λόγια τοῦ πρώτου μετὰ τὴν Ἅλωσιν πατριάρχου Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου, στόλιζέ τον μὲ τὰς ἀρετὰς ἁγίων προκατόχων σου· βροντοφώνει διὰ τὸν αἰωνόβιον αὐτὸν θρόνον τὸ τοῦ χρυσοῦ τὴν γλῶτταν προκατόχου σου· « ἕως ἂν ἐν τῷ θρόνῳ καθέζωμαι τούτῳ οὐδὲν προήσομαι τῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων » 10).

Θὰ σὲ ἀκολουθήσωμεν ὅλοι, Παναγιώτατε, οἱ ἐν Χριστῷ ἀδελφοί σου, θὰ βαδίσωμεν μαζί σου εἰς τὸν δρόμον τοῦ Γολγοθᾶ ἕως εἰς τὴν κορυφὴν ὅπου ὁ θρίαμβος· ὁ θρίαμβος κατὰ τῶν διωγμῶν, ὁ θρίαμβος κατὰ τῆς κακίας, κατὰ τῆς πονηρίας, κατὰ τῶν ἀνατρεπτικῶν ἰδεῶν. Ἐκεῖ εἰς τὴν κορυφὴν θὰ στραφῶμεν πρὸς τὸν νικητὴν Ἐσταυρωμένον καὶ θὰ ἀναβοήσωμεν « αὕτη ἡ νίκη ἡ νικήσασα τὸν κόσμον, ἡ πίστις ἡμῶν » καὶ « ραββὶ σὺ ὁ υἱὸς τοῦ θεοῦ σὺ εἶ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ », ὁ βασιλεὺς τοῦ Σύμπαντος, ὁ Λυτρωτὴς τοῦ κόσμου.

---

9) Ματθ. Ε'. 44.
10) Ὁμιλία 8η εἰς τὰς Πράξεις.

ΠΡΟΣΛΑΛΙΑ ΕΠΙΚΗΔΕΙΟΣ

τοῦ σεβ. ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΦΙΛΑ-
ΔΕΛΦΕΙΑΣ κ. ΑΙΜΙΛΙΑΝΟΥ Σχολάρχου τῆς
Ἱ. Θεολογικῆς ἐν Χάλκῃ Σχολῆς εἰς τὸν
ἀείμνηστον Καθ. Φώτιον Πασχαλίδην.

Εἰς τὴν μακρὰν σειρὰν τῶν τετιμημένων νεκρῶν, ὅσοι ὑπηρέτησαν εὐόρκως καὶ θεαρέστως, ἀπὸ διαφόρων ἑδρῶν, τὸ ἐπιστημονικὸν καὶ τὸ πνευματικὸν ἔργον τῆς Ἱερᾶς ἡμῶν Θεολογικῆς Σχολῆς, προστίθεται ἤδη καὶ ἕτερος, ὁ ἀγαπητὸς εἰς πάντας καὶ σεβαστὸς καθηγητὴς Φώτιος Πασχαλίδης. Προστίθεται εἰς τοὺς φίλους τῶν Μουσῶν ὁ ἐργάτης τῶν Γραμμάτων, εἰς τοὺς διδασκάλους ὁ διδάσκαλος, ἐν τῇ εὐσεβείᾳ εἷς εἰσέτι συνετὸς καὶ ἀφωσιωμένος υἱὸς τῆς Ἐκκλησίας.

Κατέρχεται εἰς τὸ παγερὸν τοῦ τάφου καταγώγιον ὁ θαλερὸς πρεσβύτης, ὁ μέχρι χθὲς ἐν μέσῳ ἡμῶν ἀναστρεφόμενος καὶ περὶ τὸ διδακτικὸν αὐτοῦ ἔργον φιλοτίμως ἐνδιατρίβων, καὶ συνθάπτει ἐν ἑαυτῷ ἓν ἐπὶ πλέον λείψανον τῆς ἐκλειπούσης ὁσημέραι παλαιοτέρας γενεᾶς, ἐκ τῆς ὁποίας πολλὰ παραδείγματα πατρίου ἀρετῆς καὶ εὐσεβείας ἡμεῖς οἱ νεώτεροι θὰ ἠδυνάμεθα νὰ ἀνεύρωμεν καὶ νὰ ζηλώσωμεν.

Καὶ γίνεται λοιπὸν σήμερον ἀντικείμενον πικροῦ πένθους καὶ λύπης διὰ τὴν ἡμετέραν Σχολήν, ἀπὸ τῶν κόλπων τῆς ὁποίας διὰ παντὸς ἀποσπᾶται, ἀλλὰ καὶ δικαίου ἐπαίνου ὑπόθεσις.

Βυζάντιος τὴν πατρίδα ὁ ἀείμνηστος διδάσκαλος, γόνος καλλίστης οἰκογενείας, παιδιόθεν ἀγαπῶν τὰ γράμματα, κατηρτίσθη περὶ τὰ ἐγκύκλια μαθήματα ἐν τῇ περιπύστῳ Πατριαρχικῇ Μεγάλῃ τοῦ Γένους Σχολῇ καὶ ἀκολούθως ἐσπούδασεν ἐν τῇ Φιλολογικῇ Σχολῇ τοῦ Ἑλληνικοῦ Πανεπιστημίου. Ἀρτίως δὲ συγκεκροτημένος περὶ τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν καὶ τὴν φιλοσοφίαν, ἐπεδόθη εἰς τὸ ἱερώτατον καὶ κοινωφελέστατον ἔργον τοῦ διδασκάλου, ὄχι διὰ νὰ δημιουργήσῃ βιοπορισμὸν ἢ τύχην, ἀλλ' ἐξ ἐνδομύχου κλίσεως καὶ ἀγάπης πρὸς αὐτὸ τὸ ἔργον. Διὰ τοῦτο καὶ ἐξεπλήρωσεν αὐτὸ μετὰ ζήλου ἱεροῦ ἐπὶ τεσσαρακονταετίαν ὅλην, ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ, καὶ ἀπὸ δεκαεξαετίας ἐν τῇ ἡμετέρᾳ Σχολῇ, ὅπου, δὲν εἶναι ὑπερβολικὸν νὰ λεχθῇ, ἀπό γε ἡλικίας καὶ ὑγιεινῆς καταστάσεως, εἰργάζετο ὑπὲρ δύναμιν.

Καὶ ἐξέθρεψε διὰ διδασκαλίας οὐσιώδους καὶ πεφωτισμένης γενεὰν ὅλην μαθητῶν καὶ καθωδήγησε τὰς νεαρὰς καὶ ἀπλάστους ψυχάς των εἰς τὴν αἴσθησιν τοῦ καλοῦ καὶ εἰς τὴν πρόσληψιν τῶν ἠθικῶν καὶ ἀνθρωπιστικῶν ἀρχῶν, ὅπως νοοῦνται αὗται καὶ ἐκφράζονται εἰς τὸν « θεοφορούμενον Πλάτωνα », εἰς τὰ ἀθάνατα ἔπη τοῦ Ὁμήρου, τοῦ ὁποίου « πᾶσα ἡ ποίησις ἀρετῆς ἐστιν ἔπαινος », καὶ εἰς τὰ ἀριστουργηματικὰ διδάγματα τοῦ Αἰσχύλου, τοῦ Σοφοκλέους, τοῦ Εὐριπίδου. Καὶ ἐξυπηρέτησε δοκίμως καὶ φιλογενῶς τὰ Γράμματα, ὥς τε διδάσκαλος καὶ ὡς Γραμματεὺς τοῦ Φιλολογικοῦ Συλλόγου, ἰδιαίτατα δὲ τὴν ἡμετέραν Σχολήν, εἰς περίοδον ἀνασυγκροτήσεως αὐτῆς, ἐφελκύσας πανταχοῦ καὶ πάντοτε τὸν ἔπαινον τῶν ἐπαϊόντων, τὸν σεβασμὸν καὶ τὴν ἀγάπην τῶν πολυπληθῶν μαθητῶν καὶ τὴν ἐκτίμησιν τῆς καθ' ἡμᾶς κοινωνίας.

Διότι ἐν τῷ ἔργῳ του ἐνεῖδε πλέον τι, ἀνώτερόν τι τοῦ κοινοῦ βιοποριστικοῦ ἐπαγγέλματος. Τὸ ἀντελήφθη ὡς Ἰδέαν, ὡς λειτούργημα ἱερὸν βαθυτέρου σκοποῦ

καὶ εὐρυτέρου κύκλου, καὶ συνδεδεμένον διὰ τοῦτο πρὸς ἀναλόγους ἠθικὰς ὑποχρεώσεις.

Εὐσεβὴς ἐξ οἰκογενειακῆς παραδόσεως καὶ ἐκ πεποιθήσεως, φιλογενής, σεμνὸς καὶ σοβαρὸς τὸ ἦθος, ἁπλοῦς καὶ ἀπέριττος τὸν τρόπον, ὅπως ἀνεπιτήδευτος ἦτο καὶ ἡ ψυχή του, ταπεινόφρων καὶ ἄτυφος καὶ ἀνεπίδεικτος, πρᾶος καὶ μειλίχιος, καλὸς χριστιανός, ἀγαθὸς καὶ εἰρηνικὸς ἄνθρωπος, ἐφιλοτιμεῖτο νὰ μορφώσῃ ἐν ἑαυτῷ καὶ νὰ ἐμφανίσῃ τὸν τύπον τοῦ κατὰ Χριστὸν διδασκάλου, τοῦ διδάσκοντος καὶ ποιοῦντος.

Οὕτω τελέσας τὸν δρόμον, ἀπέρχεται τῆς παροίκου ζωῆς πρὸς τὸν μόνιμον καὶ ἀνέκλειπτον βίον, μὲ τὴν γλυκεῖαν ἱκανοποίησιν ὅτι παρέσχεν ἑαυτὸν χρήσιμον εἰς τὴν κοινωνίαν, ὅτι ἐξετέλεσε, κατὰ τὸ ἀνθρωπίνως ἐφικτόν, τὸ καθῆκόν του. Εἶναι δὲ τοσούτῳ μᾶλλον εὐάρεστος καὶ ἀληθὴς ἡ συναίσθησις αὕτη, ὅσῳ πηγάζει ἐξ αὐτοῦ τοῦ βάθους τῆς ἡμετέρας συνειδήσεως. Αὕτη καὶ τὰς ἡμέρας τῆς ζωῆς ἡμῶν φωτεινοτέρας ἀναδεικνύει καὶ εὐπαρρησιάστους ἡμᾶς καθιστᾷ ἐνώπιον τοῦ μισθαποδότου Θεοῦ. « Ἐκοιμήθην, εἶπεν ὁ Κάντιος, καὶ ὠνειρεύθην ὅτι ζωὴ εἶναι τὸ ὡραῖον. Ἀφυπνίσθην καὶ εἶδον ὅτι ζωὴ εἶναι τὸ καθῆκον ». Τοῦτο ἀληθῶς ἀποτελεῖ τὸ κεφάλαιον τῆς ἠθικῆς ζωῆς. Πᾶσα ἄλλη ἀντίληψις αὐτῆς εἶναι ὄνειρον παρερχόμενον. Μακάριοι ὅσοι ἀπερχόμενοι ἐντεῦθεν συναποκομίζουσιν ὡς ἐφόδιον τὴν συμμαρτυρίαν τῆς συνειδήσεώς των ὅτι ἐξεπλήρωσαν τὸ καθῆκον. Οὗτοι εἶναι οἱ ἐν Κυρίῳ ἀποθνήσκοντες.

Εὐμνήμων ἡ Σχολὴ τῆς ἐν αὐτῇ καλῆς ἀναστροφῆς τοῦ καθηγητοῦ τῶν Ἑλληνικῶν Γραμμάτων Φωτίου Πασχαλίδου, θαλερὸν δάκρυ λείβει ἐπὶ τῷ νεκρῷ αὐτοῦ εὐχομένη παρὰ Θεοῦ, τοῦ ἐξουσιάζοντος καὶ νεκρῶν καὶ ζώντων, ἀνάπαυσιν ἐν χώρᾳ ζώντων, ἐν σκηναῖς δικαίων.

Ἐκ τῶν τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου.

— « Τὴν μεγάλην καὶ φιλόσοφον ψυχὴν οὐδὲν τῶν ἐν τῷ βίῳ λυπηρῶν δύναται δακεῖν· οὐκ ἔχθραι, οὐ κατηγορίαι, οὐ διαβολαί, οὐ κίνδυνοι, οὐκ ἐπιβουλαί. Ὥσπερ γὰρ εἰς μεγάλην τινὰ ἀκρώρειαν καταφυγοῦσα, ἄληπτό ἐστι πᾶσι τοῖς κάτωθεν ἀνιοῦσιν ἀπὸ τῆς γῆς. »

— « Οὐδὲν οὕτως εὐθυμίαν καὶ εὐφροσύνην ποιεῖν εἴωθεν, ὡς τὰ περὶ σοφίας δόγματα, τὸ τῶν παρόντων ὑπερορᾶν πραγμάτων, τὸ πρὸς τὰ μέλλοντα κεχηνέναι, τὸ μηδὲν τῶν ἀνθρωπίνων βέβαιον εἶναι νομίζειν, μὴ πλούτους, μὴ δυναστείας, μὴ τιμάς, μὴ θεραπείας. Ἂν ταῦτα εἰδῇς φιλοσοφεῖν, κἂν πλουτοῦντα θεάσῃς τινὰ οὐ δηχθήσῃ φθόνῳ, κἂν εἰς πενίαν καταπέσῃς, οὐ ταπεινωθήσῃ τῇ πτωχείᾳ. »

ΒΑΣΙΣ ΚΑΙ ΟΔΗΓΙΑΙ

ΔΙΑ ΤΟΝ ΚΑΤΑΡΤΙΣΜΟΝ ΤΟΥ ΚΑΝΟΝΙΟΥ ΕΚΑΣΤΟΥ ΕΤΟΥΣ ΜΕΤΑ ΤΩΝ ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΠΙΝΑΚΩΝ

(Συνέχεια καὶ τέλος)

ΠΙΝΑΞ Ε'.

ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΜΗΝΕΣ	*Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ*	*Ἀποστολικαὶ περικοπαὶ*
Δεκέμβριος		
4 τῆς Ἁγ. Βαρβάρας	Μαρκ. ε', 24—34	Γαλ. γ', 23—δ'5
5 Σάββα τοῦ Ἡγιασμένου	Ματθ. ια', 27—30	» ε', 22—στ'2
6 Ἁγ. Νικολάου	Λουκ. στ', 17—23	Ἑβρ. ιγ', 17—21
12 Ἁγ. Σπυρίδωνος	Ἰωανν. ι', 9—16	Ἐφεσ. ε', 8—19
Κυρ. τῶν Προπατόρων [1])	Λουκ. ιδ', 16—24	Κολ. γ', 4—11
» πρ. Χρ. Γεννήσεως	Ματθ. α', 1—25	Ἑβρ. ια', 9—10. 17—40
25 Ἡ κατὰ σάρκα Γεν. τοῦ Χρ.	» β', 1—12	Γαλ. δ'. 4—7
26 Σύναξις τῆς Θεοτόκου	» β', 13—23	Ἑβρ. β', 11—18
27 Στεφάνου Ἀρχιδιακόνου	» κα', 33—42	Πραξ. στ', 8 ζ' 5. 47—60
Κυριακὴ μ. Χρ. Γέννησιν	» β', 13—23	Γαλ. α', 11—19
Ἰανουάριος		
1. Ἡ κατὰ σάρκα περιτ. τοῦ Κ κ. Βασιλ. τοῦ Μ.	Λουκ ιβ', 20-21,41-52	Κολ. β' 8—12
Κυριακὴ πρ. Φώτων	Μάρκ. α', 1—8	Β Τιμ. δ' 5—8
6 Ἅγια Θεοφάνεια	Ματθ. γ', 13—17	Τίτ. β' 11—14
Κυριακὴ μ. Φῶ α	» δ', 12—17	Ἐφ. δ' 7—13
17 Ἁγ. Ἀντωνίου	Λουκ. στ', 17—23	Ἑβρ. ιγ' 17—21
18 Ἀθαν. καὶ Κυρίλλου	Ματθ. ε', 14—19	„ „ 7—16
20 Εὐθυμίου τοῦ Μεγάλου	Λουκ. στ', 17—23	Β. Κορ. δ', 6—15
25 Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου	Ἰωανν. ι', 9—16	„ „ ζ', 26—η'2
27 Ἀνακομ. λειψάνων Ι. Χρυσοστόμου	» » » »	„ „ „ „
30 Τριῶν Ἱεραρχῶν	Ματθ. ε', 14—19	Ἑβρ. ιγ', 7—16
Φεβρουάριος		
2 Ὑπαπαντὴ Κυρίου	Λουκ. β', 22—40	Ἑβρ. ζ' 11—17
Μάρτιος		
9 τῶν 40 Μαρτύρων	Ματθ. κ', 1—16	„ ιβ', 1—10
25 Εὐαγγελισμὸς	Λουκ. α', 24—38	„ β', 11—18
Ἀπρίλιος.		
23 Α. Γεωργίου	Ἰωανν. ιε',17—ιστ',2	Πράξ. ιβ', 1—11

1) Εἶναι ἡ ΙΑ' Λουκᾶ κατὰ τὴν ὁποίαν ἀναγινώσκεται ὁ Ἀπόστολος τῶν Προπατόρων.

ΠΙΝΑΞ Ε΄.

ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ΄.

	Κυριακαὶ	Εὐαγγελ. περικοπαὶ	Ἀποστολικαὶ περικοπαὶ
λγ΄	Κυρ. Λουκ. ιστ΄ Τελώνου Φαρισαίου	εὐαγ.Λειτ.Λουκ.ιη΄10-14	λγ΄ Β΄ Τιμοθ. γ΄, 10—15
λδ΄	Κυρ. Ἀσώτου	» » ιε΄, 11—32	λδ΄ Ἀσώτου Α΄Κορ.στ΄, 12—20
λε΄	» Ἀπόκρεω	» » Ματ. κε΄, 31—46	λε΄ Ἀπόκρεω » η΄, 8-θ΄,2
	» Τυροφάγου	» » » στ΄, 14—21	Τυροφάγου Ρωμ. ιγ΄, 11-ιδ΄4
	» Α΄ Νηστειῶν, (Ὀρθοδοξίας)	» » Ἰωαν. α΄, 43—52	Ὀρθοδ. Ἑβ. ια΄, 24-26,32-ιβ΄2
	Κυρ. Β΄ Νηστειῶν	» » Μάρκ. β΄, 1—12	Β΄ Νηστειῶν Ἑβ. α΄,10—β΄3
	» Γ΄ Σταυροπροσκυνήσεως	» » » η΄, 34—θ΄1	Γ΄ » » δ΄ 14—ε΄6
	» Δ΄ Νηστειῶν	» » » θ΄, 17—31	Δ΄ » » στ΄ 13—20
	» Ε΄ »	» » » ι΄, 32—45	Ε΄ » » θ΄, 11—14
	» τῶν Βαΐων	» » Ἰωαν. ιβ΄, 1—18	τῶν Βαΐων Φιλιππ. δ΄ 4—9

ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΕΟΡΤΩΝ

ΜΗΝΕΣ	Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ	Ἀποστολικαὶ περικοπαὶ
Σεπτέμβριος		
1 Ἀρχὴ τῆς Ἰνδίκτου [1])	Λουκ. δ΄, 16—22	Α΄ Τιμοθ. β΄, 1—7
8 Γενέσιον τῆς Θεοτόκου	„ι΄, 38-42ια΄,27—28	Φιλιππ. β΄, 5—11
Κυρ. πρὸ τῆς Ὑψώσεως	Ἰωανν. γ΄, 13—17	Κυρ. πρὸ Ὑψ. Γαλ.στ΄,11-18
14 Ὕψ. Τιμίου Σταυροῦ	» ιθ΄6-11,13-20.25-2830-35	Ὕψ.τιμ.Σ. Α΄Κορ. α΄,18—24
Κυρ. μετὰ τὴν Ὕψωσιν	Μάρκ. η΄, 34—θ΄1	Κυρ. μ. Ὕψ. Γαλ. β΄,16—20
Ὀκτώβριος		
Κυρ. Πατ. Ζ΄ Οἰκ. Συνόδου (13 Ὀκτωβρ.)	Ματθ. ε΄, 14—19	Κυρ.Πατ. Ζ΄ συν.Τιτ.γ΄,8-15
26 Μεγαλομ. Δημητρίου	Ἰωανν. ιε΄, 17—ιστ΄2	Β΄ Τιμ. β΄, 1—10
Νοέμβριος		
8 Ἀρχιστρ. Μιχαὴλ	Λουκ. ι΄, 16—21	Ἑβρ. β΄, 2—10
13 Ἰωάννου Χρυσοστόμου	Ἰωανν. ι΄, 9—16	» ζ΄, 26—η΄2
14 Φιλίπ. τοῦ Ἀποστόλου	» α΄, 44—52	Πράξ. η΄, 26—39
21 Εἰσόδια τῆς Θεοτόκου	Λουκ.ι΄,38-42ια΄,27-28	Ἑβρ. θ΄, 1—7
25 Ἁγ. Αἰκατερίνης	Μάρκ. ε΄, 24—34	Γαλ. γ΄, 23—δ΄5
30 Ἀνδρέου τοῦ Πρωτ.	Ἰωανν. α΄, 35—52	Α. Κορ. δ΄ 9—15

1) Ἐν τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ἰνδίκτου καὶ ἐὰν ἔτι συμπέσῃ αὕτη εἰς ἡμέραν Κυριακὴν Ἀπόστολος καὶ Εὐαγγέλιον ἀναγινώσκονται τῆς ἑορτῆς. Βλέπε σημ. 6 σελ. 10.

ΠΙΝΑΞ Ε΄.

ΑΚΙΝΗΤΩΝ ΤΙΝΩΝ ΕΟΡΤΩΝ		
ΜΗΝΕΣ	*Εὐαγγελικαὶ περικοπαὶ*	*Ἀποστολικαὶ περικοπαὶ*
Μάϊος		
8 Ἰ. Θεολόγου	Ἰω.ιθ΄,25-27κα΄,24-25	α Ἰωανν. α΄, 1—7
21 Κ/τίνου καὶ Ἑλένης	» ι΄, 1—9	Πράξ κστ΄,1,12—20
Ἰούνιος		
24 Γενέθλιον τοῦ Προδρόμ.	Λουκ. α΄, 1-25,57-68,76-80	Ρωμ ιγ΄, 11—ιδ΄,4
29 Πέτρου καὶ Παύλου	Ματθ. ιστ΄, 13 19	Β. Κορ. ια΄ 21—ιβ΄9
30 Σύναξ. Ἁγ. Ἀποστόλων	» θ΄, 36—ι΄,8	Α. Κορ. δ΄, 9—15
Ἰούλιος		
11 Ἁγ. Εὐφημίας	Λουκ. ζ΄, 36—50	Β. Κορ. στ΄, 1—10
Κυρ. Ἁγ. Πατέρων Δ΄ Συνόδου	Ματθ. ε΄ 14—19	Τιτ. γ΄, 8—15
20 Ἠλιοὺ τοῦ Θεσβίτου	Λουκ. δ΄, 22—30	Ἰακώβ. ε΄, 10—20
27 Ἁγ. Παντελεήμονος	» κα΄, 12—19	Β. Τιμ. β΄, 1—10
Αὔγουστος		
6 Μεταμόρφωσις τοῦ Κυρίου	Ματθ. ιζ΄, 1—9	Β. Πετρ. α΄ 10—19
15 Κοίμησις τῆς Θεοτόκου	Λουκ.ι΄,38-42ια΄27-28	Φιλιππ. β΄, 5—11
29 Ἀποτομὴ τῆς κεφαλῆς τοῦ Προδρόμου	Μάρκου στ΄, 14—30	Πράξ. ιγ΄ 25—32

† Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΗΛΙΟΥΠΟΛΕΩΣ ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

ΠΡΩΤΟΠΡΕΣΒΥΤΕΡΟΥ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΜΩΡΑΪΤΑΚΗ

ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟΣ ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΚΩΔΙΚΩΝ

ΤΟΥ ΕΝ ΦΑΝΑΡΙΩι ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ ΜΕΤΟΧΙΟΥ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΟΥ ΤΑΦΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τῆς σελίδος 300)

Ἀριθ. 539.

6. «Ἑρμηνεία εἰς τὸ Κύριε Ι. Χριστὲ ἐλέησον ἡμᾶς ἀμήν.» Ἀρχ. Τὸ Κύριε Ι. Χριστὲ ὁ Θεὸς ἡμῶν..(φ. 71).

7. Ἡσιόδου Ἔργα καὶ ἡμέραι. Ἀρχ. Μοῦσαι πιερίηθεν.. (φ. 72).

8. ***Πρᾶξις Πατριαρχικὴ*** χειροτονίας τοῦ Μητροπολίτου Σταυρουπόλεως Ἰωαννικίου ἐν ἔτει ͵αψε'. μηνὶ Ὀκτωβρίῳ ιδ' (φ. 93β).

9. Ἀριστοφάνους πλοῦτος. Ἀρχ. Ὡς ἀργαλέον... (. 96).

10. Ἀρχίου εἰς τοὺς τέσσαρας ἀγῶνας. Ἀρχ. Τέσσαρές εἰσιν ἀγῶνες... (φ. 132).

11. ***Γρηγορ ου τοῦ Θεολόγου*** λόγοι: α) Περὶ τῶν καθ' ἑαυτόν. Ἀρχ. Χριστὲ ἄναξ.. (φ. 285). β) Παρθενίης ἔπος. Ἀρχ. Παρθενίην στεφάνοις ἀναδήσομεν.. (φ. 309). γ) Λόγος εἰς τὴν βραδύτητα. Ἀρχ. Ἀναστάσεως ἡμέρα.. (φ. 333). δ) Λόγος εἰς τὸ ἅγιον Πάσχα. Ἀρχ. Ἐπὶ τῆς φυλακῆς μου στήσομαι.. (φ. 336). ε) Εἰς τὴν Καινὴν Κυριακήν, εἰς τὸ ἔαρ καὶ εἰς τὸν μάρτυρα Μάμαντα. Ἀρχ. Ἐγκαίνια τιμᾶσθαι.. (φ. 360. ς) Εἰς τὴν ἁγίαν Πεντηκοστήν. Ἀρχ. Περὶ τῆς ἑορτῆς βραχέα φιλοσοφήσωμεν.. (φ. 366β). ζ) Εἰς τὰ Θεοφάνεια καὶ εἰς τὴν Γέννησιν τοῦ Κυρίου. Ἀρχ. Χριστὸς Γεννᾶται δοξάσατε. (φ. 377). η) Εἰς τὰ Φῶτα. Ἀρχ. Πάλιν Ἰησοῦς ὁ ἐμὸς (φ. 387β) θ) Εἰς τὸ ἅγιον Βάπτισμα. Ἀρχ. Χθὲς τῇ λαμπρᾷ τῶν Φώτων ἡμέρᾳ.. (φ. 398).

12. «Πρὸς τὸν εἰπόντα προμηθεὺς ἐν λόγοις.» Ἀρχ. Οὐκοῦν προμηθέα με εἶνε φῶς (φ. 329).

13. Ἐκ τῶν ***τοῦ Λουκιανοῦ*** πρὸς Νιγρῖνον ἐπιστολή (φ 431β).

14. ͵αχοε'. Ἑρμηνεία τοῦ ***Τερερέ*** καὶ ἀπόδειξις παρὰ διαφόρων διδασκάλων ὅτι καλῶς καὶ εὐλόγως παρὰ τοῖς γραικοῖς ᾄδεται ἐν τῇ ἁγίᾳ τοῦ Θεοῦ Καθολικῇ καὶ Ἀποστολικῇ Ἐκκλησίᾳ καὶ α'. ἐγράφη ἑλληνικῇ τῇ γλώττῃ παρὰ τοῦ σοφωτάτου κυρίου Νικολάου τοῦ Μαλαξοῦ Πρωτοπαπᾶ Ναυπλίου καὶ μετὰ ταῦτα μετεγλωττίσθη καὶ διεσαφίσθη πλατύτερον

εἰς κοινὴν κατάληψιν παρὰ Ἐμμανουὴλ Ἱερέως τοῦ Κρητός». Ἄρχ. Πρέπει νὰ ἠξεύρωμεν... (φ. 443).

15. «Ἀπόδειξις ἐκτεθεῖσα παρὰ Γερασίμου Βλάχου τοῦ Κρητός». Ἄρχ. Ἕνας εὐγνώμων δοῦλος.. (φ. 447).

16. Ἀδήλου τινὸς περὶ τῶν Βαθμῶν τῆς συγγενείας (φ. 450-457).

17. Λουκιανοῦ Ἐνύπνιον. Ἄρχ. Ἄρτι μὲν ἐπεπαύμην (φ. 458).

18. Γνωμικὰ δίστιχα ***Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου***. Ἄρχ. Ἀρχῆς καλῆς κάλλιστον εἶνε καὶ τέλος.. (φ. 466).

Ἡ στάχωσις βυρσίνη μετὰ ἐπιτυπωμάτων.

Ἀριθ. 540.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΣΤ′ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 137, μ. 0,20 πλ. 0,145. Ἐν τῇ ἄνω ᾤᾳ τοῦ 1ου φ. ὑπάρχει ἡ σημείωσις «Χρυσάνθου Ἱεροδιακόνου καὶ δι' αὐτοῦ τῷ Παναγίῳ Τάφῳ». ***Περιεχόμενα***:

1. Ἑρμηνεία εἰς τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ ***Πορφυρίου***. Ἄρχ. Ἄτοπόν ἐστι κατὰ τὸν φιλόσοφον.. (φ. 1.)

2. Ἑρμηνεία εἰς τὰς πέντε φωνὰς τοῦ Πορφυρίου. Ἄρχ. Τὴν τῶν πέντε φωνῶν τοῦ Πορφυρίου (Ἐνετίῃσιν ,αφ'ιστ′. Νοεμβρίου θ′. Ἱλαρίων ταπεινὸς Ἱεροδιάκονος) (φ. 13).

3. Ἑρμηνεία εἰς τὰς δέκα κατηγορίας τοῦ ***Ἀριστοτέλους***. Ἄρχ. Τὴν εἰς τὰς πέντε τοῦ Πορφυρίου φωνὰς ἑρμηνείαν.. (φ. 27).

4. Ἑρμηνεία εἰς τὰ ὕστερα ἀναλυτικὰ τοῦ Ἀριστοτέλους. Ἄρχ. Ἀπροοιμιάστως ἐπὶ τὴν ἐξήγησιν τοῦ αὐτοῦ... (φ. 43).

5. ***Τοῦ Πρόκλου*** εἰς τὸν Κρατύλον. Ἄρχ. Σκοπὸς τοῦ Κρατύλου. (φ. 75.)

6. Συνοπτικὴ παράδοσις τῆς ρητορικῆς. Ἄρχ. Ρητορικοῦ λόγου τρία καθέστηκεν εἴδη.. (φ. 93).

7. ***Γοργίου*** Ἑλένης ἐγκώμιον. Ἄρχ. Κόσμος πέλει μὲν εὐανδρία.. (φ. 99).

8. Ἐγκώμιον εἰς τὸν σοφώτατον ρήτορα Γουΐδωνα τὸν Παυκιρόλαν ***Μανουὴλ τοῦ Μαργουνίου***. ,αφο′. Ἰουνίου η′. Ἄρχ. Οὐχ ἧττον ἁμαρτάνειν μοι δοκοῦσιν...(φ. 106.

9. ***Ἰωάννου Ματθαίου τοῦ Καρυοφίλου*** ἐγκώμιον εἰς τὸν Μ. Ἀθανάσιον, ὅπερ ἐξεφωνήθη ἐν Ρώμῃ ἐν τῇ μνήμῃ τοῦ Μ. Ἀθανασίου. ,αφπ′ Ἄρχ. Ἐχρῆν μὲν τὸν αὐτῆς... (φ. 108).

10. Μάρκου Ἰουλίου Κικέρωνος διάλογος περὶ Γήρως, Κάτων ἢ περὶ γήρως. Ἑρμηνεία ***Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ***. Ἄρχ. Ὦ Τίτε εἴκω ἐγώ..(φ. 113).

11. Ὤρειρος τοῦ Σκιπίωνος ἑρμηνεία Θεοδώρου τοῦ Γαζῆ. Ἄρχ. Ἡνίκα ἐπὶ τὴν Ἀφρικὴν ἀφικόμην.. (φ. 133β).

Ἀριθ. 541.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ΄. καὶ ΙΗ΄. ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 237, μ. 0,20 πλ, 0, 145. Ἐν φ. 1ῳ εὕρηται ἡ σημείωσις «ἐκ τῶν τοῦ ἁγίου Πτολεμαΐδος κυρίου Σωφρονίου», ἐν δὲ φ. 2ῳ συνταγαὶ ἰατρικαὶ εἰς δυσουρίαν, ποδαλγίαν καὶ ρευματισμόν. ***Περιεχόμενα***:

1. Συντομωτάτη ἔκθεσις τῆς λογικῆς πραγματείας παρὰ Ἀναστασίου Ἱερομονάχου τοῦ Γορδίου, γραφεῖσα εἰς ἀνατολικὸν τῆς Αἰτωλίας κατὰ τὸ ‚αψα΄ ἔτος. Ἀρχ. Τοὺς τὴν λογικὴν ἤγουν διαλεκτικὴν τέχνην.. (φ. 10).

2. Τοῦ αὐτοῦ ρητορικὴ διδασκαλία ἐν δέκα τμήμασι μετὰ εἰσαγωγῆς. 1698 Ποσειδεῶνος λ΄. ἐν τῷ ἀνατολικῷ. Ἀρχ. Ἅπας λόγος ρητορικὸς εἰ πρὸς τὰ ἔξωθεν. . (φ. 22).

3. «Διδασκαλία περὶ τοῦ ἀκραιφνοῦς τρόπου τοῦ διδάσκειν τὸ θεῖον καὶ ἱερὸν Εὐαγγέλιον, ἐκδοθεῖσα μὲν παρὰ Γερασίμου Βλάχου, γραφεῖσα δὲ ἐν τῇ ἁγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ κατὰ τὸ χιλιοστὸν ἑπτακοσιοστὸν τεσσαρακοστὸν πρῶτον Μαρτίου δυοκαιδεκάτην διὰ χειρὸς τοῦ ἐν Ἱερομονάχοις εὐτελοῦς σωφρονίου σύρου τὸ γένος ‚αψμα΄ Μαρτίου ιβ΄. .» Ἀρχ. Κελεύει ἐν εὐαγγελίοις ὁ τῶν ὅλων δημιουργός. . (φ. 159).

Ἀριθ. 542.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΣΤ΄ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλων 149 μ. 0,218, πολ. 0,15 ὧν τὰ 1—40 ἐπὶ χάρτου στιλπνοῦ τὰ δὲ λοιπὰ ἐπὶ χάρτου συνήθους. Τὸ Κείμενον ἐν ἑκάστῃ σελίδι μονόστηλον περιλαμβάνει γραμμὰς 25 (0,175 × 0,12). ***Περιεχόμενα***:

1. Νικομάχεια ἤτοι τὰ ἠθικὰ ἐν βιβλίοις ιβ΄. Ἀρχ. τὰ μὲν θεωρητικὰ ὧν τὸ τέλος ἀλήθεια.. (φ. 1).

2. Ἐπιστολαὶ ἀμοιβαῖαι Βασιλείου τοῦ Μ. καὶ Λιβανίου τοῦ σοφιστοῦ 32 τὸν ἀριθμόν. Ἀρχ. αἰσχύνομαι καθ' ἕνα.. (φ. 41).

3. Ἐπιστολαὶ ἀμοιβαῖαι Μιχαὴλ Ἑρμοδώρου, φ. 59 — Ἰωάννου τοῦ μικροῦ δούλου τοῦ Οἰκουμ. Πατριάρχου τῇ θείᾳ αὐτοῦ προστάξει Μ. ρήτορος τοῦ Ζυγομαλᾶ φ. 61, Διασωρίνου τῷ Πατριάρχῃ φ. 67 — Ἰωάννου τοῦ Δεσπότου (φ. 67β). Δημητρίου τῷ Πατριάρχῃ (φ. 68) — Ἰωάννου Κορεσίου τῷ Πατριάρχῃ (φ. 68β). Μανουήλου Θεοδοσίῳ (φ. 69). Ἀρσενίου Μητροπολίτου Μονεμβασίας Παχωμίῳ Πατριάρχῃ ΚΠόλεως (φ. 70) — Μανουὴλ Μ. Ῥήτορος (φ. 74). Ἄρχεται ἡ πρώτη: τοῦτο σοφίας καὶ ἐπιστήμη..

Ἐπιστολαὶ φαλάριδος τυράννου ἀκραγαντίνων 148 πρὸς διαφόρους. Ἀρχ. «Πολύκλειρος ὁ Μεσσήνιος.. (φ. 75).

5. Χαρακτῆρες ἐπιστολῶν 40. Ἀρχ. «τῶν πανταχόσε διαφημιζομένων σπουδαίων» (φ. 114).

6. Ἐπιστολὴ Δαμασκηνοῦ Μοναχοῦ καὶ ὑποδιακόνου θετταλοῦ πρὸς Γεώργιον αἰτωλόν. Ἄρχ. «χθὲς πρὸ δείλης» (φ. 126) — β) τοῦ αὐτοῦ (4) πρὸς τὸν καθηγητὴν αὐτοῦ Θεοφάνην καὶ ῥήτορα τῆς Μ. Ἐκκλησίας. Ἄρχ. «εἰ καὶ χρόνια...» (φ. 127) γ) τοῦ αὐτοῦ Μεθοδίῳ συμφοιτητῇ αὐτοῦ ἐπιστ. 4. Ἄρχ. «φίλοις ἀντεγκεῖσαι οὐ θέμις» (φ. 128β) δ) τοῦ αὐτοῦ Ἀρσενίῳ Μητροπολίτῃ Τυρνόβου. Ἄρχ. ὅσης χαρᾶς ἐνεπλήσθημεν» (φ. 129β) ε) Μακαρίῳ ἱερομονάχῳ. Ἄρχ. «τὸ μὲν λυπεῖσθαι καὶ ἀδημονεῖν» (φ. 130) ς) Ἰωάσαφ Ἀρχιεπισκόπῳ Θεσσαλονίκης (φ. 130). Ἄρχ. «Παναγιώτατε ἀρχιεπίσκοπε Θεσσαλονίκης».

7. «Περὶ ποιητικῶν μέτρων». Ἄρχ. τὸ τῶν ἰάμβων μέτρον (φ. 137)·

8. Προγυμνάσματα διάφορα. Ἄρχ. τίς ὁ ὅρος τοῦ ῥήτορος; (φ. 151).

Ἔνδον τῆς α΄. πινακίδος γέγραπται ἡ σημείωσις: ἐσταχώθη τὸ παρὸν βιβλίον διαχειρὸς σπυρήδων ἱερέως, ἐκ τῆς ἐπαρχίας δριηνουπόλεως καὶ ἀργυροκάστρου 1691.

Ἀριθ. 543.

Τεῦχος χάρτινον τῆς ΙΖ΄ ἑκατονταετηρίδος ἐκ φύλλων 358 μ. 0,198 πλ. 0,145, ὧν τὰ πέντε πρῶτα ἄγραφα. Τὸ κείμενον μονόστηλον περιλαμβάνει ἐν ἑκάστῃ σελίδι γραμμὰς 14 (μ. 0,15 Χ0, 10. *Περιεχόμενα*:

1. Ἰωάννου Πατριάρχου Κων/πόλεως τοῦ Γλυκέως ὁμιλίαι εἰς τὰς Κυριακὰς τοῦ Τριωδίου. Ἄρχ. Δὶς τὸν τελώνην καὶ φαρισαῖον.. (φ. 6).

2. Διήγησις ὠφέλιμος ἐκ παλαιᾶς ἱστορίας συλλεγεῖσα· καὶ ἀνάμνησιν δηλοῦσα τοῦ παραδόξου θαύματος γενομένου ἡνίκα Πέρσαι καὶ Βάρβαροι τὴν βασιλίδα ταύτην τῶν πόλεων πολέμῳ περιεκύκλωσαν· οἱ καὶ ἀπώλοντο θείας δίκης πειραθέντες. ἡ δὲ πόλις ἀσινὴς συντηρηθεῖσα πρεσβείαις τῆς Θεοτόκου ἐτησίως ἔκτοτε, ἃ (;) δι' εὐχαριστήρια· ἀκάθιστον τὴν ἡμέραν κατονομάζουσιν. Ἄρχ: ἐν τοῖς χρόνοις Ἡρακλείου τοῦ τῶν Ρωμαίων βασιλέως (φ. 188 β).

3. Ἀνδρέου Ἀρχιεπισκόπου Κρήτης τοῦ Ἱεροσολυμίτου λόγος εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον. Ἄρχ. τὴν Ἐκκλησίαν θέατρον ἀγγέλων.. (φ. 211).

4. Ἰωάννου τοῦ Χρυσοστόλου λόγος εἰς τὸν τετραήμερον Λάζαρον. Ἄρχ. ἀγαπητοί· ὥσπερ μήτηρ φιλότεκνος... (φ. 224).

5. Αθανασίου Ἀρχιεπισκόπου Ἀλεξανδρείας λόγος εἰς τὰ Βάϊα. Ἄρχ. Φρικτὸν ἀγαπητοὶ μυστήριον..

6. Ἰωάννου Ἀρχιεπισκόπου Κωνσταντινουπόλεως τοῦ Χρυσοστόμου λόγος εἰς τὰ Βάϊα. Ἄρχ. Ἤδη τῆς πνευματικῆς πανηγύρεως.. (φ. 236β)

7. Τοῦ αὐτοῦ λόγοι εἰς τὰς ἡμέρας τῆς ἁγίας καὶ Μ. ἑβδομάδος, Ἄρχ. «Διηνύσαμεν τῆς νηστείας τὸν πλοῦν». (φ. 250.)

8. Ἐπιφανίου Ἀρχιεπισκόπου Κύπρου εἰς τὴν θεόσωμον ταφὴν τοῦ Κυρίου, εἰς τὸν Ἰωασὴφ τὸν ἀπὸ Ἀριμαθαίας καὶ εἰς τὴν ἐν τῷ Ἅδη κατάβασιν. Ἄρχ. Τί τοῦτο σήμερον.. (φ. 345).

(Συνεχίζεται)

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΧΡΟΝΙΚΑ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ

ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΗ

Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Λειτουργία.

Μεθ' ἱερᾶς μεγαλοπρεπείας καὶ ἐν μέσῳ ἀπείρου εὐλαβοῦς ἐκκλησιάσματος ἐτελέσθη τῇ Κυριακῇ τῆς 'Ορθοδοξίας (26 τοῦ μ.) ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἡ καθιερωμένη Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ λειτουργία. Τῇ Α. Θ. Παναγιότητι συνελειτούργησαν οἱ σεβ. Μητροπολῖται Προύσης, Σάρδεων καὶ Πισιδίας, Ἴμβρου καὶ Τενέδου, Θεοδωρουπόλεως, Χριστουπόλεως, Λαοδικείας, Φιλαδελφείας καὶ Αἴνου. Τὸν θεῖον λόγον ἐκήρυξεν ἀπὸ τοῦ ἱεροῦ Ἄμβωνος ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γεννάδιος.

'Εκ τῶν ἐπισήμων παρέστησαν εἰς τὴν θειαν λειτουργίαν ὁ ἐξοχώτατος Πρεσβευτὴς τῆς Ἑλλάδος ἐν 'Αγκύρᾳ κ. Ρ. Ραφαήλ, ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος ἐντιμ. κ. Γ. Κούστας, ὁ ἐνταῦθα Γενικὸς Πρόξενος τῆς Ρουμανίας ἐντιμ. κ. Ν. Λουκασίεβιτς μετὰ τῆς εὐγενεστάτης κυρίας Λουκασίεβιτς, ὁ ἐντιμ. Πρόξενος τῆς Ἑλλάδος κ. Θ. Γρίβας, ὁ ἀναπληρῶν τὸν ἐνταῦθα Γενικὸν Πρόξενον τῆς Γιουγοσλαυΐας Πρόξενος ἐντιμ. κ. Λ. Βισάτσκι καὶ ὁ παρὰ τῇ ἐν 'Αγκύρᾳ Πρεσβείᾳ τῆς Γιουγοσλαυΐας ἀπεσπασμένος ἀντιπρόσωπος τοῦ σερβικοῦ τύπου κ. Λουκάσεβιτς.

Πατριαρχικαὶ χοροστασίαι.

Κατὰ τὸν παρόντα μῆνα ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐχοροστάτησεν ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ κατὰ τὴν ἑορτὴν τῆς Ὑπαπαντῆς (2 τοῦ μ.) καὶ ὅλας τὰς Κυριακάς, ἀπὸ δὲ τοῦ Παραθρονίου κατὰ τὸν ἑσπερινὸν τῆς Κυριακῆς τῆς Τυρινῆς καὶ τῆς 'Ορθοδοξίας, κατὰ τὰς θείας λειτουργίας τῶν Προηγιασμένων καὶ τὴν ἀκολουθίαν τῶν Α' Χαιρετισμῶν.

Πατριαρχικὰ συλλυπητήρια.

— 'Επὶ τῷ θανάτῳ τῆς Α. Ἁγιότητος τοῦ Πάπα Ρώμης Πίου τοῦ ΙΑ' ἀπὸ μέρους τῆς Α. Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου συλλυπητήρια ἐξέφρασε τῷ ἐνταῦθα Παπικῷ 'Αντιπροσώπῳ σεβ. κ. Ρογκάλι, ἐπὶ τούτῳ μεταβάς, ὁ πανοσιολ. Μ. Πρωτοσύγκελλος κ. 'Αδαμάντιος μετὰ τοῦ Ἄρχοντος Μ. Διερμηνέως κ. Σπ. Κωνσταντινίδου. Ἡ Α. Σεβασμιότης διεβίβασε τὰς ἐπὶ τούτῳ εὐχαριστίας αὐτῆς πρὸς τὴν Α. Θ. Παναγιότητα δι' ἀντιπροσωπείας ἐκ τοῦ πανοσιολογ. Πρωτοσυγκέλλου καὶ 'Αρχιγραμματέως αὐτῆς κ. Testa καὶ τοῦ αἰδεσιμ. Πρεσβυτέρου κ. Δὲλ Τζόρνο.

— Τὰ συλλυπητήρια τῆς Α. Θ. Παναγιότητος πρὸς τὸν ἐνταῦθα Πατριάρχην τῶν 'Αρμενίων ἐπὶ τῷ θανάτῳ τοῦ 'Αρμενίου Πατριάρχου Ἱεροσολύμων διεβίβασεν ὁ πανοσιολ. Μ. 'Αρχιδιάκονος κ. Μάξιμος.

Παρασημοφορίαι.

Ἡ Α. Μ. ὁ Βασιλεὺς τῆς Γιουγοσλαυΐας Πέτρος ὁ Β' ἀπένειμε τῇ Α. Θ. Παναγιότητι τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριάρχῃ Κυρίῳ Κυρίῳ Βενιαμὶν τῷ Α' τὴν Μεγάλην Ταινίαν τοῦ Παρασήμου τοῦ Γιουγοσλαυϊκοῦ Στέμματος.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ἀπένειμεν ὡσαύτως τὴν Μεγάλην Ταινίαν τοῦ Παρασήμου τοῦ ἁγίου Σάββα τοῖς σεβ. Μητροπολίταις Προύσης κ. Πολυκάρπῳ, Σαρδεων καὶ Πισιδίας κ. Γερμανῷ καὶ Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γενναδίῳ, τὸ Παράσημον τῶν Ταξιαρχῶν τοῦ Γιουγοσλαυϊκοῦ Στέμματος τῷ πανοσιολογ. Μ. Πρωτοσυγκέλλῳ κ. 'Αδαμαντίῳ καὶ τὸ Παράσημον 'Αξιωματικοῦ τοῦ Γιουγοσλαυϊκοῦ Στέμματος τῷ ἱερολογ. διακόνῳ κ. Γεωργίῳ 'Αναστασιάδῃ, λογιστῇ τῶν Πατριαρχείων.

Ὀνομαστήρια.

Τὸν κατὰ τὸν παρόντα μῆνα (23) ἑορτάσαντα σεβ. Μητροπολίτην Προύσης κ. Πολύκαρπον ἡ Α. Θ. Παναγιότης ἐπεσκέφθη καὶ συνεχάρη αὐτοπροσώπως.

— Τοῖς ὁμοίως ἑορτάσασιν σεβ. Μητροπολίταις Βερροίας καὶ Ναούσης κ. Πολυκάρπῳ, πρώην Χίου κ. Πολυκάρπῳ καὶ πρώην Ξάνθης κ. Πολυκάρπῳ καὶ τῷ σεβ. Ἀρχιεπισκόπῳ Σιναίου κ. Πορφυρίῳ (26 τοῦ μ.) ἡ Α. Θ. Παναγιότης συνεχάρη καὶ ηὐχήθη διὰ σεπτῶν Αὐτῆς Γραμμάτων.

Διορισμός

Μετὰ σεπτὴν Πατριαρχικὴν ἔγκρισιν διωρίσθη ὑπὸ τῆς Μ. Ἀρχιδιακονίας διάκονος τοῦ ἐν Πρόποσι Ταταούλων ἱεροῦ Ναοῦ τῆς Εὐαγγελιστρίας ὁ τέως ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῶν Ἁγίων Θεοδώρων Βλάγκας διακονήσας ὁσιολογ. κ. Πολύκαρπος Ρετσέλλης.

Θεῖον κήρυγμα.

Κατὰ τὴν ἐν τῷ παρόντι μηνὶ πρώτην ἑβδομάδα τῶν Νηστειῶν τὸν θεῖον λόγον ἐν τῷ πανσέπτῳ Πατριαρχικῷ Ναῷ ἐκήρυξεν ὁ σεβ. Μητροπολίτης Ἡλιουπόλεως καὶ Θείρων κ. Γεννάδιος, ἐπὶ τούτῳ δὲ ὁρισθέντες ἐκήρυξαν: ὁ πανοσιολ. Δευτέρων κ. Μελέτιος ἐν τῷ ἱερῷ Ἁγιάσματι τῶν Βλαχερνῶν, — ὁ πανοσιολ. Τριτεύων κ. Ἰσίδωρος ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ Εὐαγγελιστρίας Βαφεοχωρίου κατὰ ἀκολουθίαν τῶν Α΄. Χαιρετισμῶν, — ὁ πανοσιολ. Ὑπογραμματεὺς τῆς Ἁγίας καὶ Ἱερᾶς Συνόδου κ. Μελίτων ἐν τῷ ἐν Γαλατᾷ Ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Νικολάου κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Α΄ Χαιρετισμῶν καὶ ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τῶν Χίων Γαλατᾶ κατὰ τὸν Ἑσπερινὸν τῆς Ὀρθοδοξίας, καὶ ὁ ὁσιολογ. διάκονος κ. Δημήτριος Παπαδόπουλος ἐν τῷ ἱερῷ Ναῷ τῆς θείας Ἀναλήψεως Ὑψωμαθείων κατὰ τὴν Ἀκολουθίαν τῶν Α΄. Χαιρετισμῶν.

Ἀναχωρήσεις.

Τῇ 10ῃ τοῦ μ. ἀνεχώρησεν ἐπιστρέφων εἰς τὴν ἐν Θεσσαλονίκῃ Ἱερὰν Μονὴν τῶν Βλατάδων, ἐν ᾗ ἔχει τὴν μετάνοιαν αὐτοῦ ἐξασκῶν ἅμα καὶ τὴν ἰατρικήν, ὁ πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτης κ. Παγκράτιος.

ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ

Καταρτισμὸς Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν.

Κατὰ τὴν συνεδρίαν τῆς 26ης τοῦ μ. ἀνασυγκροτηθεισῶν τῶν ἐν τοῖς Πατριαρχείοις διαφόρων Συνοδικῶν Ἐπιτροπῶν διὰ τὴν ἀρξαμένην νέαν ἐτήσιον ἀπὸ τῆς 1ης τοῦ μηνὸς Μαρτίου περίοδον, κατηρτίσθησαν αὗται ὡς ἑξῆς:

Ἡ Ἐφορία τῆς Ἱερᾶς Θεολογικῆς Σχολῆς: ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Δέρκων Ἰωακείμ, Πριγκηποννήσων Θωμᾶ (ἐφοροταμίου), Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανοῦ, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου καὶ Χριστουπόλεως Μελετίου.

— ***Ἡ Κανονική***: ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου, Χριστουπόλεως Μελετίου, Λαοδικείας Δωροθέου καὶ τοῦ Ἀρχιγραμματέως Ἀρχιμ Κυρίλλου Ἀξιώτου, ὡς γραμματεύοντος μέλους.

— ***Ἡ ἐπὶ τῶν Γενικῶν Ἐκκλησιαστικῶν Ζητημάτων***: ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανοῦ, Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Εἰρηνουπόλεως Κωνσταντίνου, Λαοδικείας Δωροθέου καὶ τοῦ Ἀρχιγραματέως Ἀρχιμ Κυρίλλου Ἀξιώτου, ὡς γραμματεύοντος μέλους.

— ***Ἡ Οἰκονομική***: ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου καὶ Χριστουπόλεως Μελετίου.

— ***Ἡ Ἐξελεγκτική***: ἐκ τῶν σεβ. Μη-

τροπολιτῶν Δέρκων Ἰωακεὶμ καὶ Λαοδικείας Δωροθέου.

— ***Ἡ ἐπὶ τῆς Πατριαρχικῆς Βιβλιοθήκης*** : ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων καὶ Πισιδίας Γερμανοῦ, Χριστουπόλεως Μελετίου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου.

— ***Ἡ ἐπὶ τοῦ Ἁγίου Ὄρους*** : ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Προύσης Πολυκάρπου, Ἴμβρου καὶ Τενέδου Ἰακώβου, Χριστουπόλεως Μελετίου καὶ Λαοδικείας Δωροθέου.

— ***Ἡ ἐπὶ τῶν Πανορθοδόξων Συνόδων καὶ Παγχριστιανικῶν Συνεδρίων*** : ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Λαοδικείας Δωροθέου, τοῦ Σχολάρχου τῆς Ἰ. Θεολογικῆς Σχολῆς σεβ. Μητροπολίτου Φιλαδελφείας Αἰμιλιανοῦ καὶ τῶν καθηγητῶν αὐτῆς ἀρχιμ. Χρυσοστόμου Κορωναίου καὶ Ἰωάννου Παναγιωτίδου.

— ***Ἡ ἐπὶ τοῦ Ἀρχείου καὶ τῶν χειρογράφων*** : ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Σάρδεων Γερμανοῦ καὶ Λαοδικείας Δωροθέου.

— ***Ἡ ἐπὶ τοῦ Σκευοφυλακίου καὶ τοῦ Μυροφυλακίου*** : ἐκ τῶν σεβ. Μητροπολιτῶν Ἡλιουπόλεως Γενναδίου, Θεοδωρουπόλεως Λεοντίου καὶ Χριστουπόλεως Μελετίου.

Ἱερὰ Μητρόπολις Ταλλίνης καὶ πάσης Ἐσθονίας.

Διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος ἐγνωρίσθη τῷ σεβ. Μητροπολίτῃ Ταλλίνης καὶ πάσης Ἐσθονίας κ. Ἀλεξάνδρῳ ὁ ἐν καιρῷ γενόμενος καθορισμὸς τῆς τακτικῆς ἐν τῷ Συνταγματίῳ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου θέσεως καὶ τῆς εἰς τὴν πνευματικὴν διακυβέρνησιν αὐτοῦ πεπιστευμένης Ἱερᾶς Μητροπόλεως, καὶ τῆς θέσεως ἑπομένως τῆς Α. Σεβασμιότητος ἐν τῇ σειρᾷ τῶν ἀρχιερέων τοῦ Θρόνου. Διὰ τὴν Μητρόπολιν Ταλλίνης καὶ πάσης Ἐσθονίας ὡρίσθη ἡ ἐν τῷ Συνταγματίῳ 23 θέσις.

Ἱερὰ Μητρόπολις Μαρωνείας καὶ Θάσου.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος τῆς Ἁγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος εἰς πλήρωσιν τῆς διὰ τοῦ θανάτου τοῦ ἀειμνήστου Μητροπολίτου Ἀνθίμου χηρευσάσης Ἱερᾶς Μητροπόλεως Μαρωνείας καὶ Θάσου ἐξέλεξε κατὰ Δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους τὸν ἀρχιγραμματέα αὐτῆς πανοσιολ. Ἀρχιμανδρίτην κ. Σπυρίδωνα Ἀλιβιζᾶτον, ὅστις καὶ χειροτονηθεὶς ἐγκαθιδρύθη καὶ ἀνέλαβε τὴν ἀρχιερατικὴν προστασίαν τῆς εἰρημένης ἱερᾶς Μητροπόλεως.

Τὰ οὕτω κανονικῶς γενόμενα ἀνηγγέλθησαν τῇ Μεγάλῃ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ διὰ γράμματος τοῦ τότε Προεδρεύοντος τῆς Ἱερᾶς Συνόδου σεβ. Μητροπολίτου Φθιώτιδος κ. Ἀμβροσίου καὶ τοῦ νεωστὶ χειροτονηθέντος, τοῦ τελευταίου τούτου ἐξαιτησαμένου τὴν εὐλογίαν καὶ τὰς εὐχὰς αὐτῆς. Ἀπαντητικῶς ἐξεφράσθησαν τῇ Α. Σεβασμιότητι διὰ σεπτοῦ Πατριαρχικοῦ Γράμματος τὰ συγχαρητήρια καὶ αἱ εὐχαὶ τῆς Ἐκκλησίας ὑπὲρ δοκίμου καὶ καρποφόρου ἐπ' ἀγαθῷ τοῦ πεπιστευμένου αὐτῷ ποιμνίου διακονίας.

Μητροπολίτης Βιζύης.

Ἡ Ἁγία καὶ Ἱερὰ Σύνοδος, ἐπιληφθεῖσα τῆς ὁριστικῆς μελέτης καὶ ἐξετάσεως ἀπὸ μακροῦ ἐκκρεμούσης ὑποθέσεως τοῦ σεβ. Μητροπολίτου Βιζύης Χριστοφόρου, ἀπεφάσισε τὴν ἀπομάκρυνσιν τῆς Α. Σεβασμιότητος ἀπὸ τῆς ἱερᾶς Μητροπόλεως Σάμου καὶ τὸν ἰσόβιον περιορισμὸν αὐτοῦ ἐν τῇ ἱερᾷ Μονῇ Εἰκοσιφοινίσσης, ἐπιβαλοῦσα ἅμα αὐτῷ τὴν ποινὴν τῆς ἰσοβίου ἀργίας.

Ἡ ἐκτέλεσις τῆς ἀποφάσεως ταύτης τῆς Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας ἀνετέθη τῇ ἁγιωτάτῃ Ἐκκλησίᾳ τῆς Ἑλλάδος, ἐν τῇ περιοχῇ τῆς ὁποίας διατρίβει σήμερον ὁ εἰρημένος Μητροπολίτης.

Ἅγιον Ὄρος.

— Παρεσχέθη ἄδεια μεταβάσεως εἰς ἅγιον Ὄρος πρὸς ἐπίσκεψιν τῶν ἐκεῖ ἱερῶν Μονῶν τῷ γραμματεῖ τοῦ σεβ. Ἀρχιεπισκόπου Πράγας κ. Σαββατίου ἱερεῖ Ἰωσὴφ Ριμπάκ.

— Ὡσαύτως παρεσχέθη κανονικὴ ἄδεια μεταβάσεως εἰς ἅγιον Ὄρος χάριν εἰδικῶν μελετῶν τῷ ἰταλῷ συγγραφεῖ καὶ ποιητῇ κ. Lanza del Vasto.